

ANEKS NR 3 – ANALIZA TRANSAKCJI PONADPROGOWYCH (>15 000 EUR), DOKONANYCH W LATACH 2020 - 2022

1. Wstęp

Analiza przedstawiona w niniejszym dokumencie dotyczy danych o transakcjach ponadprogowych, dokonanych w latach 2020-2022 r.

Transakcja ponadprogowa jest czynnością określoną w art. 72 ust 1 - 4 *ustawy AML/CTF*. Zgodnie z dyspozycją przywołanego artykułu raportowaniu do GIFF podlegają transakcje o równowartości przekraczającej 15 000 EUR.

Głównymi kierunkami transferów w danym okresie były: Unia Europejska, Wielka Brytania, USA, Szwajcaria, Chiny, Rosja, Europejski Obszar Gospodarczy, Ukraina, Turcja, Białoruś, Wietnam, Iran.

W treści analizy kraje Unii Europejskiej obejmują: Niemcy, Francję, Czechy, Węgry, Włochy, Słowację, Słowenię, Hiszpanię, Belgię, Luksemburg, Holandię, Szwecję, Finlandię, Danię, Estonię, Łotwę, Litwę, Rumunię, Bułgarię, Irlandię, Portugalię, Maltę, Grecję, Cypr, Austrię i Chorwację.

Jako kraje EOG rozumie się państwa będące członkami Europejskiego Obszaru Gospodarczego, nie będące członkami Unii Europejskiej, tj. Islandię i Norwegię.

Państwa opisane zbiorczo jako kraje byłego ZSRR to Uzbekistan, Kazachstan, Gruzja, Azerbejdżan, Mołdawia, Kirgistan, Armenia, Turkmenistan oraz Tadżykistan. Z uwagi na zasięg i znaczną wartość obrotów pozostałe państwa byłego ZSRR, tj. Rosję, Ukrainę i Białoruś wyodrębniono do osobnej analizy.

Kraje podwyższonego ryzyka to państwa wymienione na liście krajów trzecich sporządzonej przez Komisję Europejską¹.

Za raje podatkowe uznano kraje wymienione w rozporządzeniach:

- rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 28 marca 2019 r. w sprawie określenia krajów i terytoriów stosujących szkodliwą konkurencję podatkową w zakresie podatku dochodowego od osób prawnych (Dz. U. z 2019, poz. 600)², oraz
- rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 28 marca 2019 r. w sprawie określenia krajów i terytoriów stosujących szkodliwą konkurencję podatkową w zakresie podatku dochodowego od osób fizycznych (Dz. U. z 2019 r., poz. 599)³.

W toku analizy dokonane zostało porównanie pomiędzy danymi o transakcjach ponadprogowych a danymi o obrotach gospodarczych Polski publikowanymi przez GUS, w Rocznikach Handlu Zagranicznego^{4,5} oraz bazie wiedzy HZ⁶. Z uwagi na konstrukcję tych danych, można z nich wywieść informacje o obrotach handlowych za lata 2020-2022.

---

¹ High risk third countries and the International context content of anti-money laundering and countering the financing of terrorism,

² <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20190000600>,

³ <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20190000599>,

⁴ Rocznik Statystyczny Handlu Zagranicznego 2022,

⁵ Rocznik Statystyczny Handlu Zagranicznego 2021,

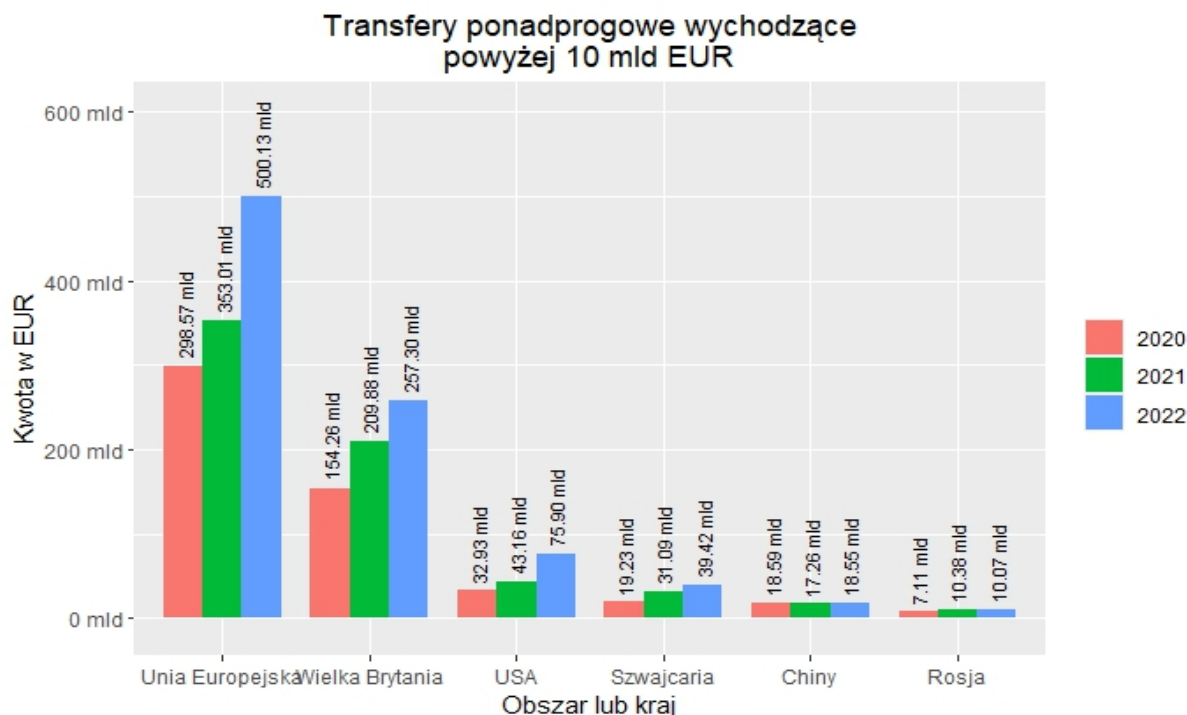
⁶ <http://swaid.stat.gov.pl/SitePagesDBW/HandelZagraniczny.aspx>,

Z uwagi na znaczną wartość dokonanych transakcji, co za tym idzie utrudnione obrazowanie tych kwot na wykresach, do analizy przyjęte zostały kwoty w EUR.

2. Analiza dokonanych transferów

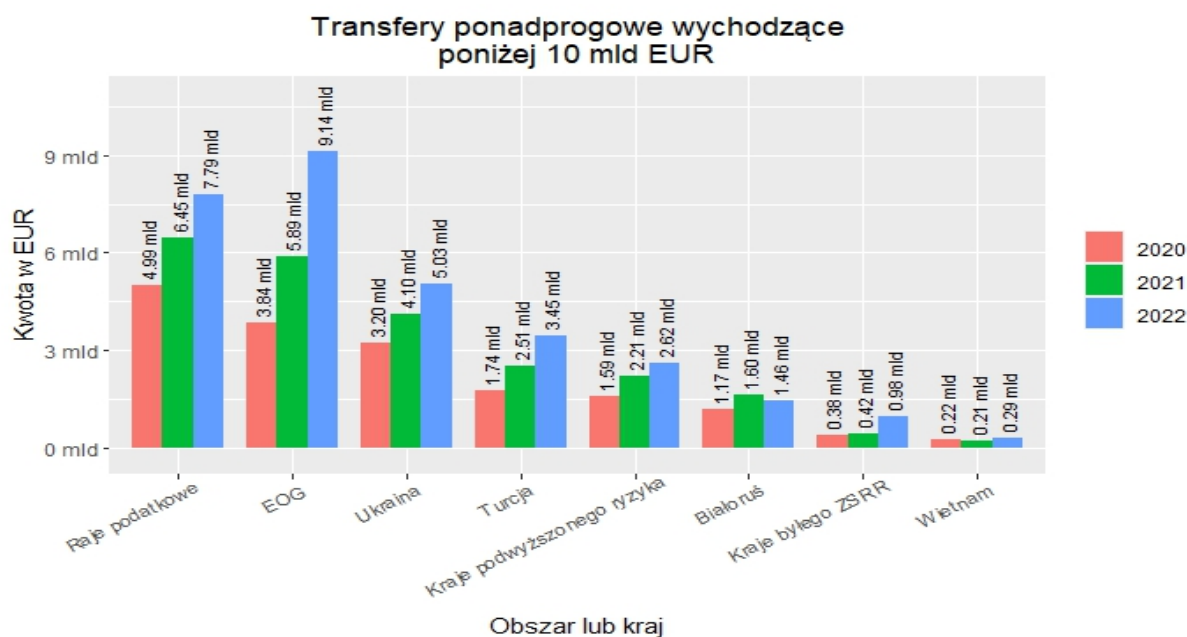
Z danych o transferach ponadprogowych wynika, że najważniejszym kierunkiem ich dokonywania w latach 2020-2022 był obszar Unii Europejskiej, Wielka Brytania, Stany Zjednoczone, Szwajcaria, Chiny oraz Rosja. Z uwagi na znaczne rozbieżności wartości transakcji wykresy podzielono na transfery powyżej 10 mld EUR i poniżej tej kwoty.

Wykres 1 - Transfery ponadprogowe wychodzące ponad 10 mld EUR w latach 2020-2022.

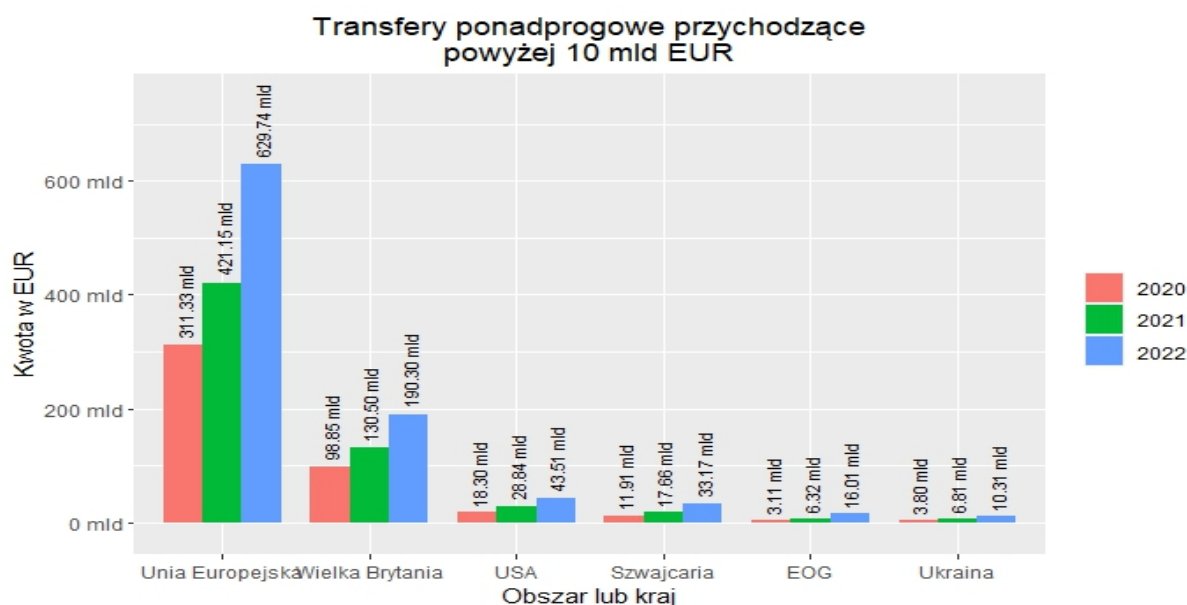
Wykres przedstawia kierunki transferów ponadprogowych wychodzących o wartości powyżej 10 mld EUR. Wyjątkiem na wykresie są transakcje z Rosją w 2020 r., które zostały przeniesione na powyższy wykres dla uporządkowania obrazowania danych. Co do zasady wartość transferów rośnie stabilnie rok do roku. Wyjątkiem są Chiny, gdzie w 2021 r. nastąpił spadek obrotów. Kolejną rozbieżność zanotowano w przypadku Rosji, gdzie zaznaczył się spadek wartości transferów w 2022 r.

Wykres 2 - Transfery ponadprogowe wychodzące poniżej 10 mld EUR w latach 2020-2022

Powyższy wykres przedstawia kierunki transferów ponadprogowych wychodzących o łącznej wartości poniżej 10 mld EUR. Dla wyraźniejszego zobrazowania, transakcje z Rosją w roku 2020, których wartość była niższa od tej kwoty, zostały przeniesione do poprzedniego wykresu. Z danych wynika duże zróżnicowanie kierunków transferów o niższych kwotach, z których największymi pozostają Europejski Obszar Gospodarczy oraz kraje stosujące szkodliwą konkurencję podatkową. Również w tym przypadku zaznacza się regularny i stabilny wzrost wartości wysłanych transferów, z wyjątkiem Białorusi, która w 2022 r. zanotowała niewielki spadek.

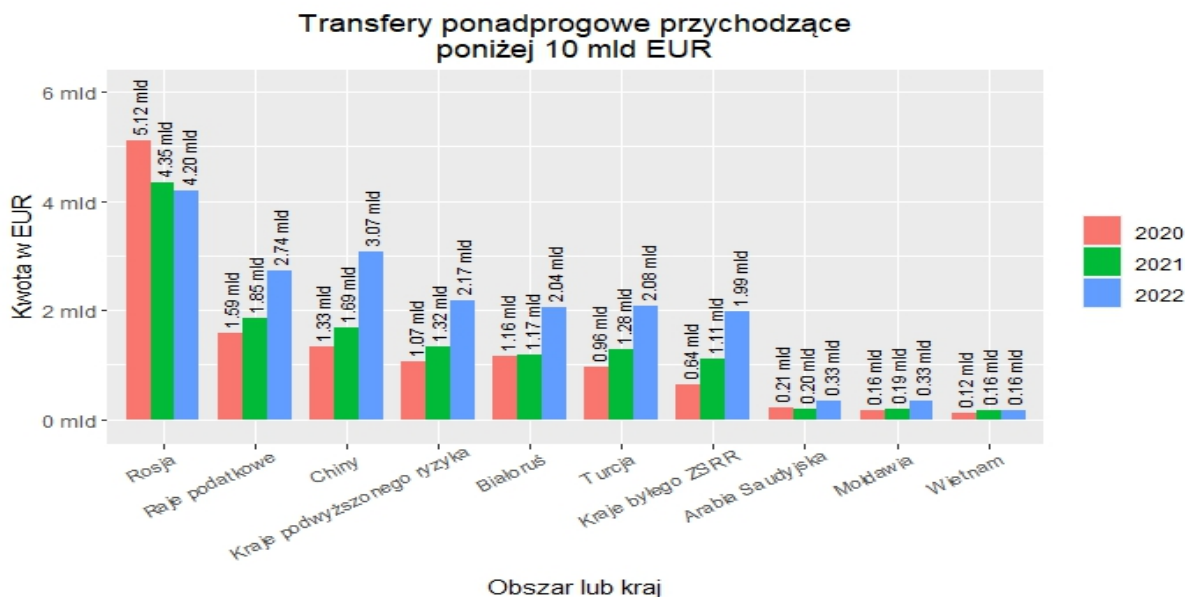
Wykres 3 - Transfery ponadprogowe przychodzące powyżej 10 mld EUR w latach 2020-2022

Z powyższych danych wynika, że głównymi kierunkami, z których do Polski docierały transfery ponadprogowe, pozostaje obszar Unii Europejskiej, Wielkiej Brytanii, USA oraz

Szwajcarii. Pomimo, że wartość transferów z kierunku EOG i Ukrainy w latach 2020 i 2021 wyniosła poniżej 10 mld EUR, zostały one przedstawione na wykresie dla lepszego zobrazowania danych. W stosunku do transferów wychodzących zaistniała zmiana na kolejnych miejscach tabeli, gdzie transfery z kierunku Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Ukrainy zastępują transfery z Chin i Rosji. Wartość transferów rośnie z roku na rok. Szczególnie wysoki jest w tym przypadku wzrost wartości transferów z kierunków EOG i Ukrainy, gdzie następuje gwałtowny skok w roku 2022.

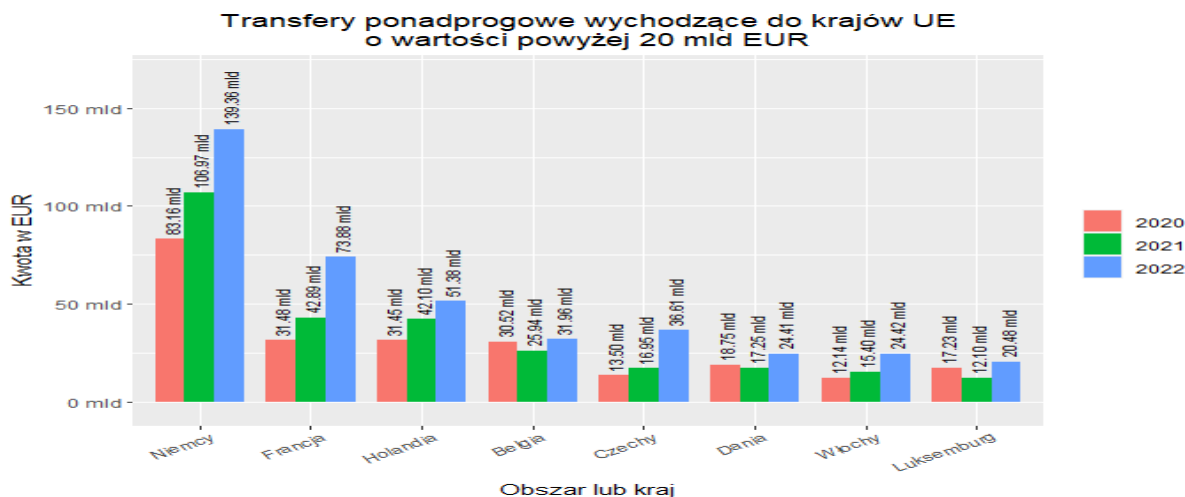
Wykres 4 - Transfery ponadprogowe przychodzące poniżej 10 mld EUR w latach 2020-2022

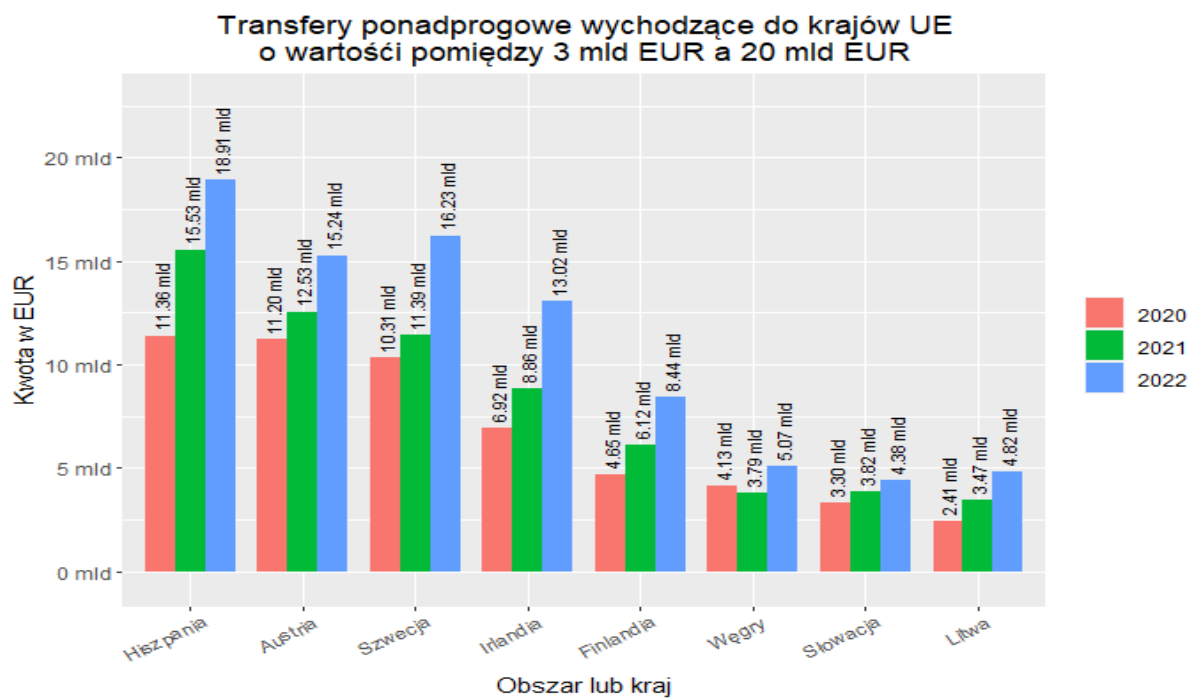
W kategorii transferów poniżej 10 mld EUR łącznej wartości, wyraźny jest spadek transferów przychodzących z Rosji. Pozostałe kierunki notują równe wzrosty wartości transferów rok do roku.

3. Analiza przepływów do krajów Unii Europejskiej

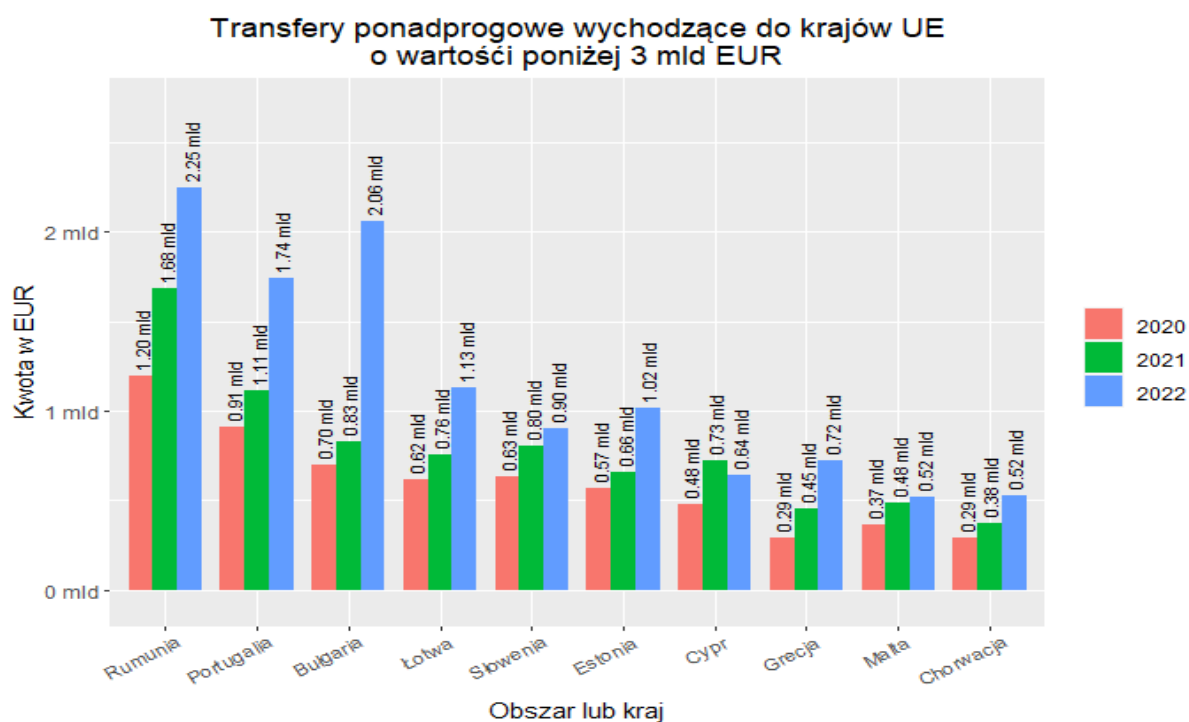
Wykres 5 - Transfery ponadprogowe wychodzące do krajów UE, o wartości powyżej 20 mld EUR w latach 2020-2022

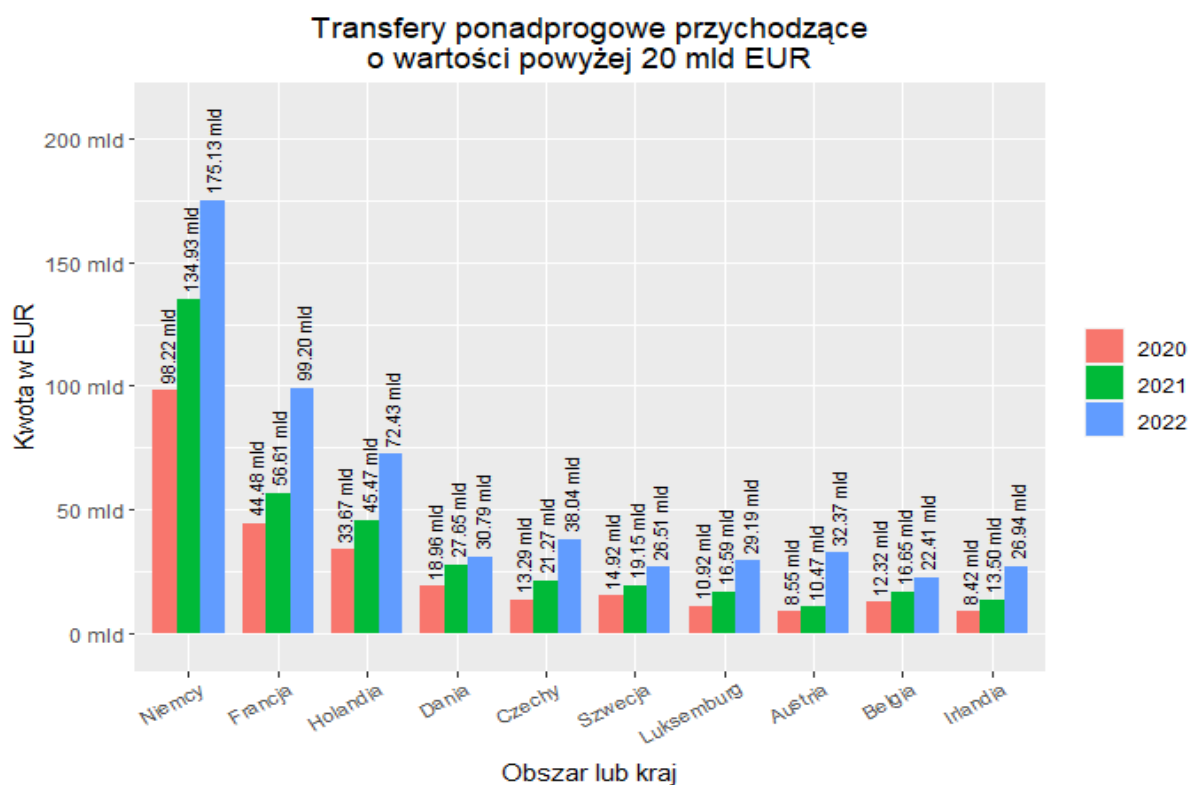
Wykres 6 - Transfery ponadprogowe wychodzące do krajów UE, o wartości pomiędzy 3 mld EUR a 20 mld EUR w latach 2020-2022

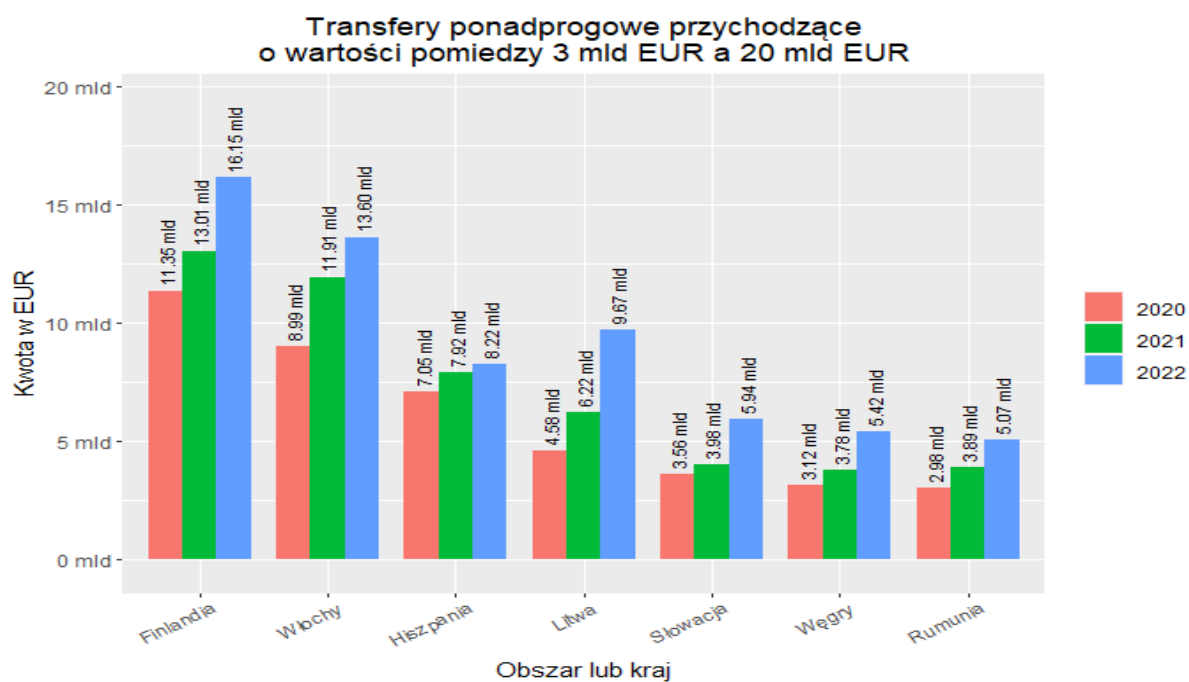
Wykres 7 - Transfery ponadprogowe wychodzące do krajów UE, o wartości poniżej 3 mld EUR w latach 2020-2022

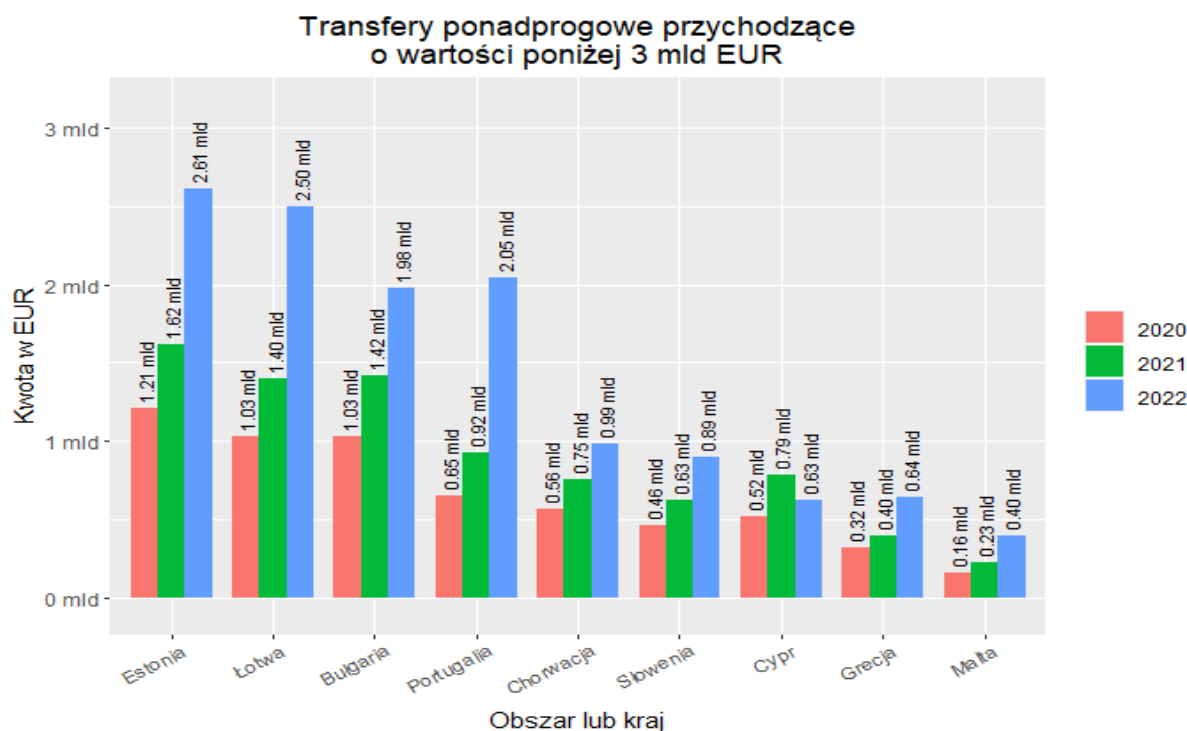
Wykres 8 - Transfery ponadprogowe przychodzące do krajów UE, o wartości powyżej 20 mld EUR w latach 2020-2022

Wykres 9 - Transfery ponadprogowe przychodzące do krajów UE, o wartości pomiędzy 3 mld EUR a 20 mld EUR w latach 2020-2022

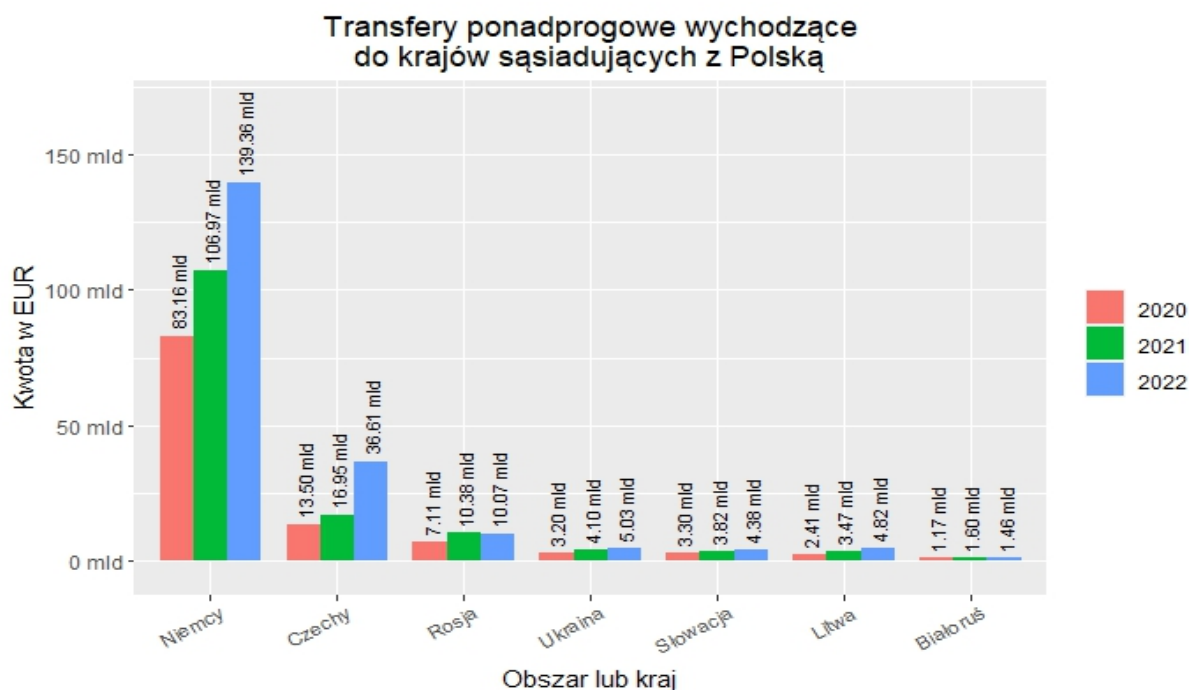
Wykres 10 - Transfery ponadprogowe przychodzące do krajów UE, o wartości poniżej 3 mld EUR w latach 2020-2022

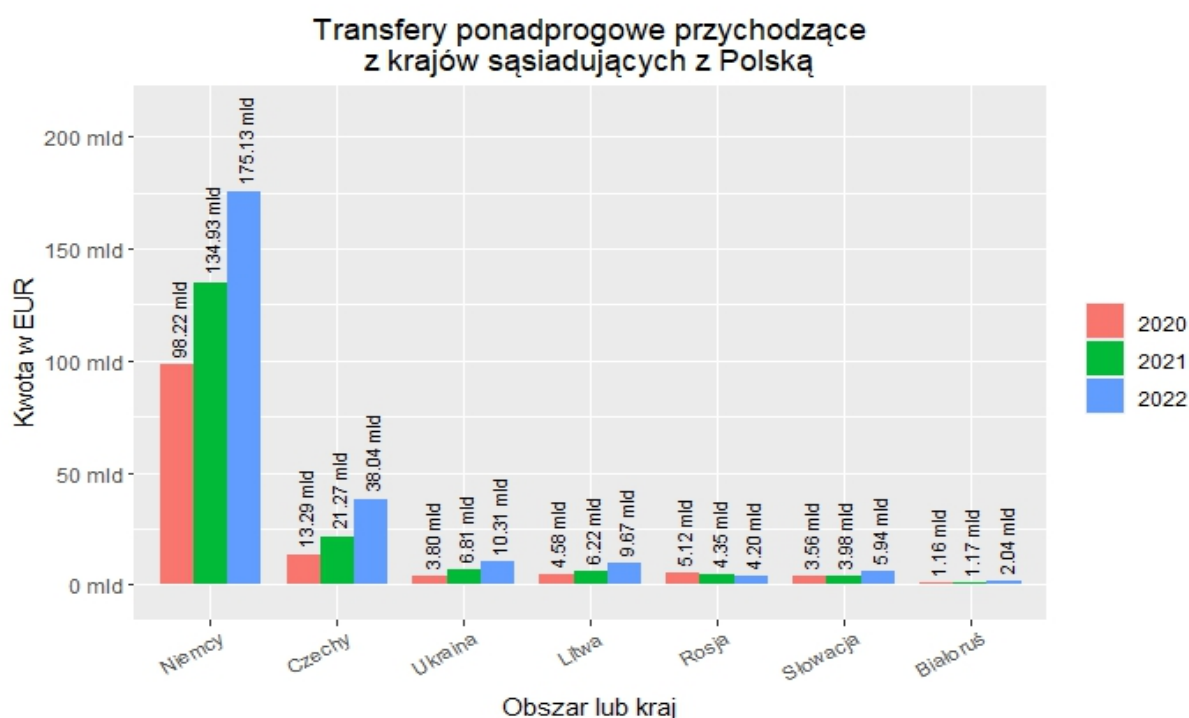
Wartości transferów do krajów UE są różnorodne, toteż podzielone zostały na trzy grupy: do 3 mld EUR wartości, pomiędzy 3 mld EUR a 20 mld EUR oraz powyżej 20 mld EUR. Z powyższych wykresów wynika, że największym kierunkiem transferów wychodzących i przychodzących są Niemcy, co jest zrozumiałe z uwagi na liczne powiązania pomiędzy gospodarkami Polski i RFN. Dane dotyczące transferów wychodzących są praktycznie odwzwiedleniem danych dotyczących transferów przychodzących. Wartości przyrastają rok do roku, przy czym nie wszystkie mają taką samą dynamikę. Najstabilniejszym kierunkiem w tym wypadku jest Hiszpania, gdzie wartość transakcji przyrasta w równym tempie. Zauważyć można natomiast gwałtowny przyrost wartości transferów (zarówno przychodzących jak i wychodzących) z Czechami. Zastanawiająca jest niewielka wymiana transferów z geograficznie nieodległymi krajami bałtyckimi, co można wyjaśnić np. niewielką wymianą handlową z tym regionem. Zwraca uwagę również silna pozycja Holandii, która będąc mniejszym obszarem i gospodarczo państwem generuje znaczną wymianę pieniężną, utrzymując pozycję po dużych gospodarkach unijnych (Niemcy, Francja), a przed sąsiadem Polski (Czechy). Ogólnie jedynym krajem, który na koniec badanego okresu wykazuje spadek obrotów rok do roku jest Cypr. Zastanawiające są natomiast znaczne kwoty wychodzące i przychodzące z Luksemburga. Szczególnie znaczące są kwoty wychodzące, które (przyjmując, że dotyczą one zapłaty za czynności gospodarcze) lokowałyby Luksemburg na pozycji ósmego partnera handlowego Polski, zaraz za Włochami, a przed znacznie większymi państwami takimi jak Hiszpania czy Szwecja. Niewątpliwie nie odzwierciedla to w żaden sposób potencjału gospodarczego, ludnościowego, nabywczego ani geograficznego tego państwa i wymaga dalszej analizy.

4. Analiza przepływów z krajami sąsiadującymi z Polską

Wykres 11 - Transfery ponadprogowe wychodzące do krajów sąsiadujących z Polską w latach 2020 – 2022

Wykres 12 - Transfery ponadprogowe przychodzące do krajów sąsiadujących z Polską w latach 2020 – 2022

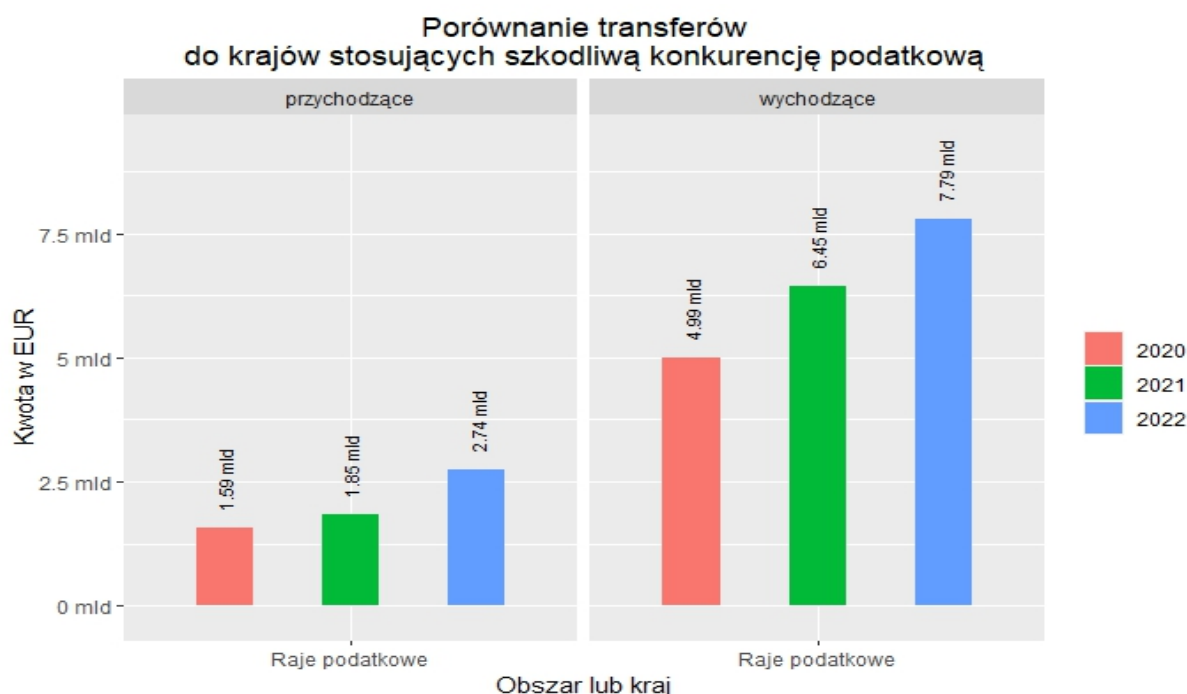
Analiza danych dla krajów sąsiadujących z Polską, stanowi *de facto* powtórzenie danych przedstawionych na wcześniejszych wykresach. Dominującym krajem w tej kategorii są Niemcy. W zestawieniu dotyczącym transferów przychodzących zwraca uwagę silna pozycja Ukrainy w 2022 r., która notuje również znaczny skok wartości transferów. Można to powiązać

z przemieszczeniem znacznej ilości ludzi, związanym z wybuchem wojny na Ukrainie. Widoczny jest coroczny spadek transakcji przychodzących z Rosją, wyjaśnienia wymaga natomiast stała wartość dokonywanych transferów wychodzących do tego państwa, pomimo znacznego ograniczenia kontaktów handlowych w 2022 r. oraz wcześniejszego ograniczania zakupów węglowodorów i innych kopalin, będących głównym przedmiotem importu. Widoczny jest natomiast gwałtowny skok w ilości transakcji przychodzących z kierunku białoruskiego. Pomimo niewielkich obrotów, zaznaczony jest wzrost o niemalże 100% w 2022 r. pomimo utrzymywania się transferów wychodzących na mniej więcej tym samym poziomie.

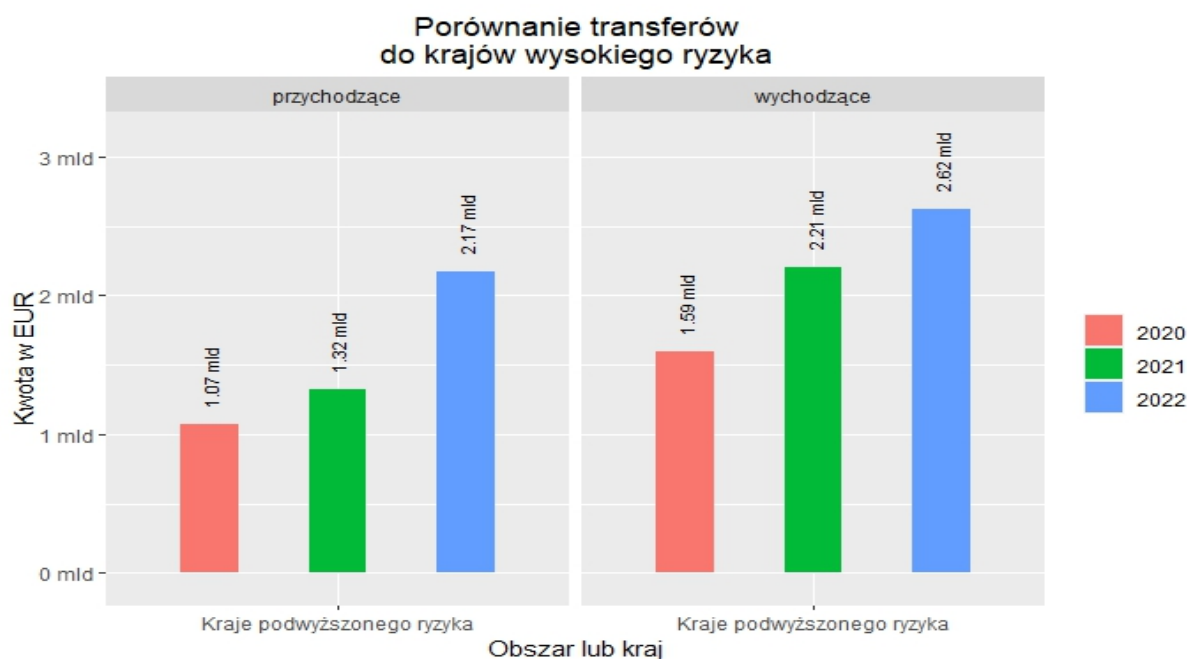
5. Analiza przepływów z krajami stosującymi szkodliwą konkurencję podatkową, krajami wysokiego ryzyka oraz krajami zagrożonymi działalnością ISIS

Wykres 13 - Porównanie transferów dla rajów podatkowych

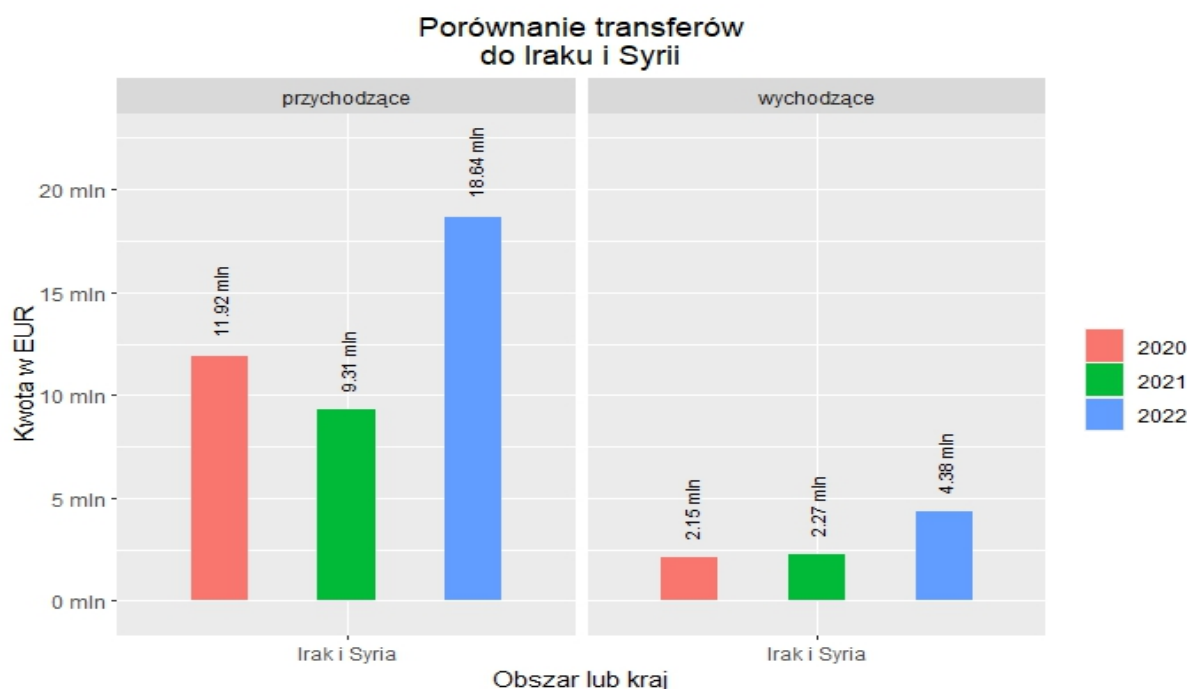
Posiadane dane wskazują, że z roku na rok rośnie wartość transferów ponadprogowych wychodzących do krajów stosujących szkodliwą konkurencję podatkową. Trend wzrostowy jest w tym przypadku stabilny i wartość transakcji zwiększa się mniej więcej o taką samą wartość rok do roku. Na wykresie uwidocznili się natomiast skok wartości transferów przychodzących z tego kierunku w roku 2022. Zjawisko to wymaga pogłębionej analizy, z uwagi na dane zawarte w poprzednich wykresach (wykresy 2 i 4). Wynika z nich, że przyjmując jako wyznacznik tylko wartość transferów wychodzących, kraje te byłyby siódmym lub ósmym największym obszarem polskiej wymiany gospodarczej. Jednocześnie zauważyć można znaczną nadwyżkę wartości transferów wychodzących nad wartością transferów przychodzących. Z uwagi na charakter tych państw, ich położenie geograficzne oraz faktyczną wielkość tych gospodarek, trudno jest przypuszczać, że tak duża wartość przepływów generowana jest przez standardową wymianę towarową lub wymianę usług.

Wykres 64 - Porównanie transferów dla krajów wysokiego ryzyka

Przyjmując jako kryterium całkowitą wartość dokonanych transferów, państwa określone zbiorczo jako kraje wysokiego ryzyka stanowią mniejszy kierunek dokonywania transferów ponadprogowych. Również w tej kategorii zaznacza się stały, aczkolwiek powolny i stabilny wzrost wartości dla przelewów wychodzących oraz proporcjonalnie spory skok wartości transferów przychodzących w roku 2022. Pomimo generowania sporych wartości, państwa te nie są najistotniejszym kierunkiem przepływu wartości pieniężnych.

Wykres 15 - Porównanie wartości transferów ponadprogowych dla Iraku i Syrii

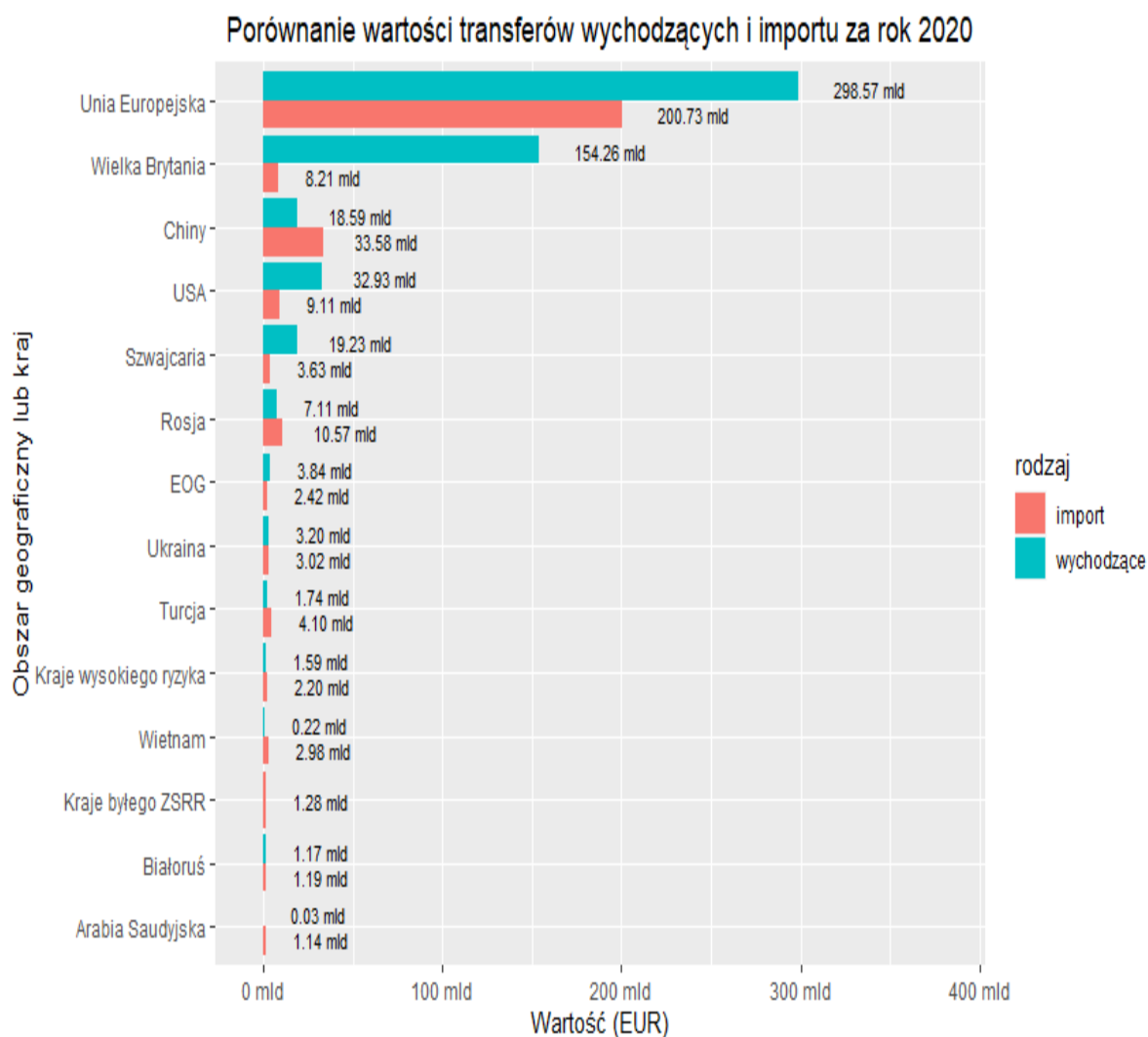
Syria i Irak znalazły się w zestawieniu jako osobna kategoria, z uwagi na niedysiejsze zagrożenie działalnością ISIS oraz zwiększoną aktywnością organizacji terrorystycznych. Jak

wynika z danych przedstawionych na powyższym wykresie, transfery kierowane do tych krajów mają marginalne znaczenie dla całości transferów ponadprogowych, co wyraża się m.in. faktem, że przepływy nie przekroczyły kwoty 20 mln EUR dla transferów przychodzących oraz 5 mln EUR wartości transferów wychodzących. Zaznacza się przy tym znaczna dysproporcja pomiędzy transferami przychodzącymi a wychodzącymi. Niemniej jednak, mając na uwadze całość dokonywanego obrotu, można uznać za uzasadnione stwierdzenie, że Polska najwyraźniej pozostaje dla osób z tego regionu mniej istotnym obszarem zainteresowania.

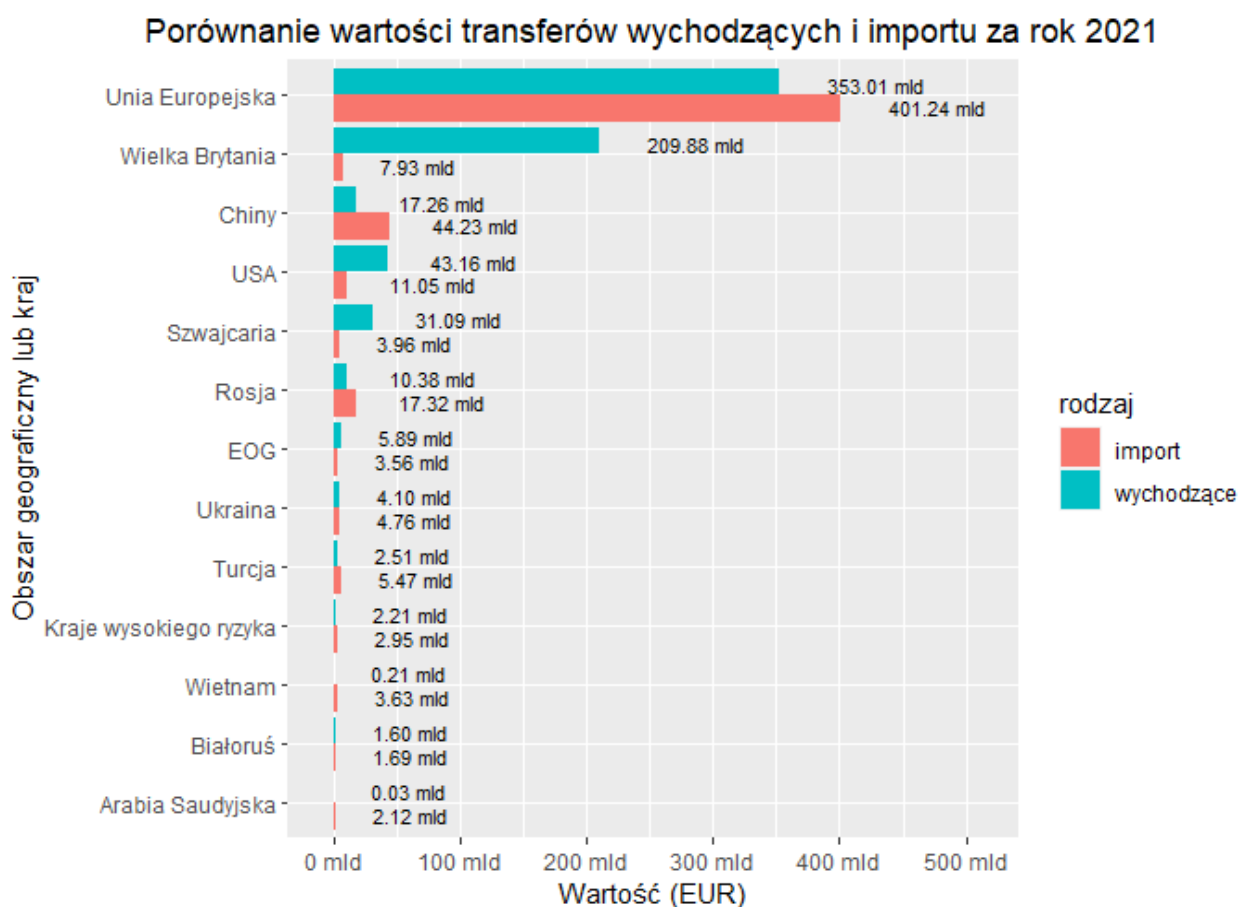
6. Porównanie transferów oraz danych o wymianie handlowej uzyskanych z Głównego Urzędu Statystycznego

Porównanie dokonano na podstawie danych z systemu informatycznego GIIF oraz opublikowanych przez GUS Rocznikach Handlu Zagranicznego oraz Dziedzinowych Bazach Wiedzy. Na wykresach przedstawione są dane obejmujące wartości powyżej 1 mld EUR wartości.

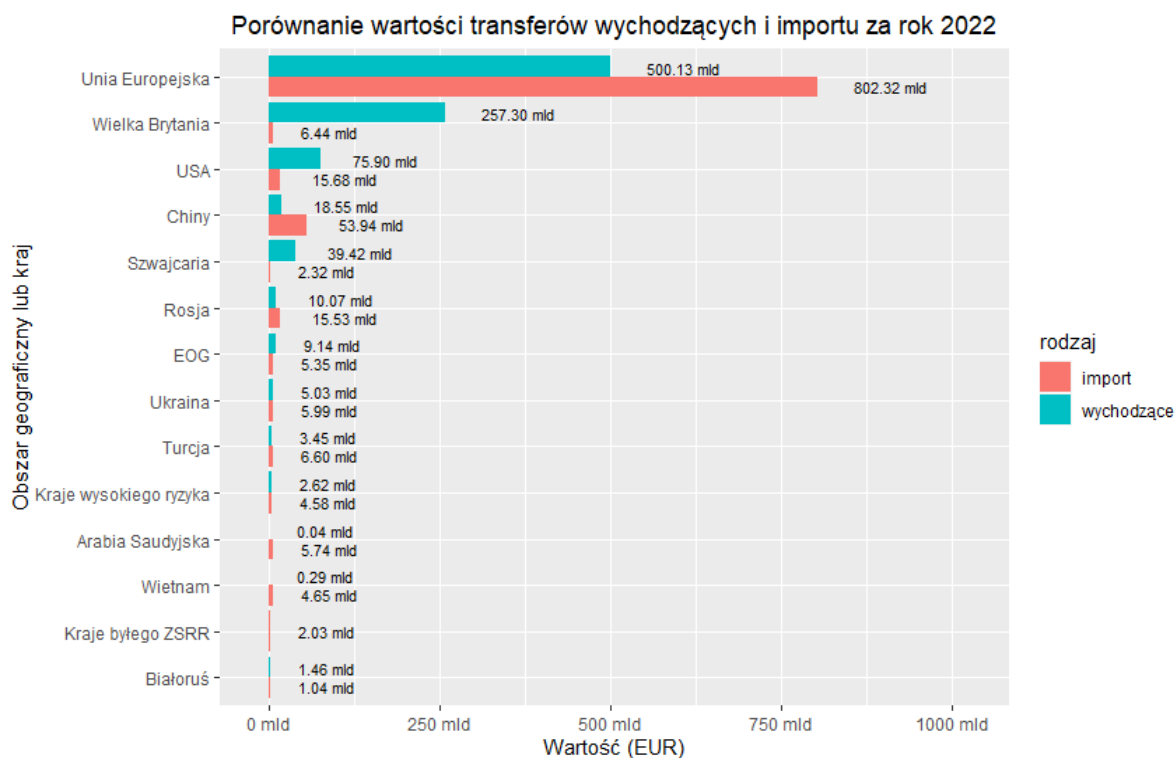
Wykres 16 - Porównanie wartości transferów wychodzących i importu za 2020 r.

Wykres 17 - Porównanie wartości transferów wychodzących i importu za 2021 r.

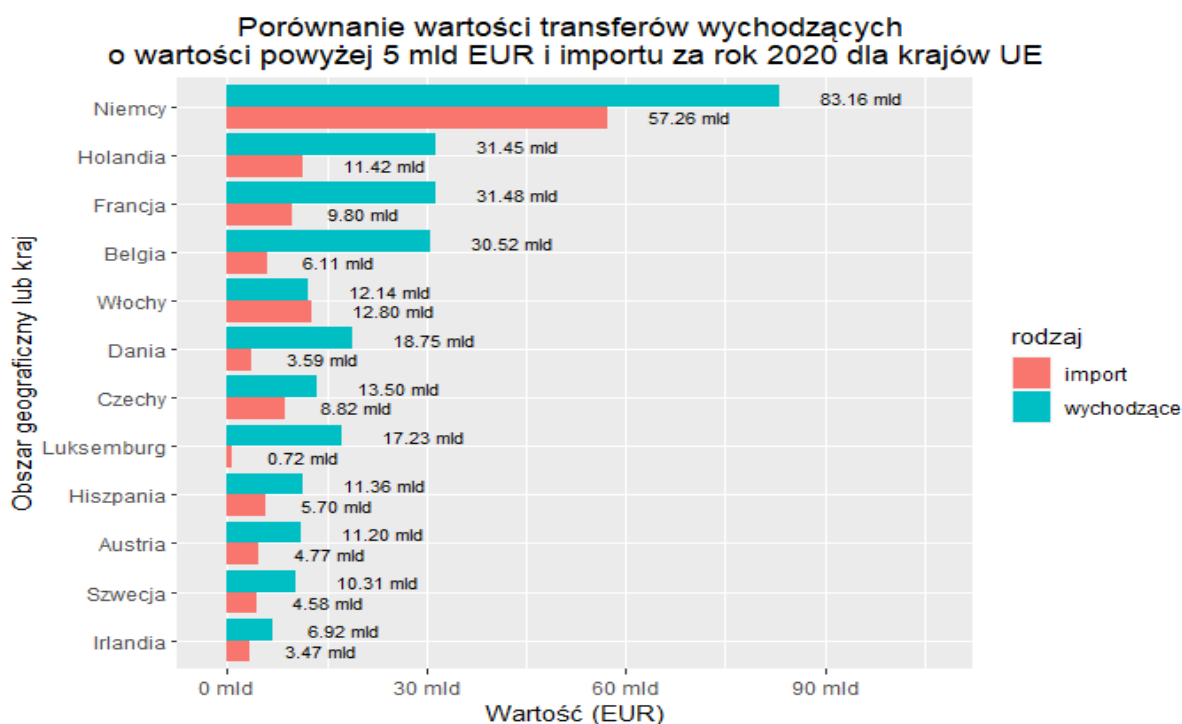

Wykres 18 - Porównanie wartości transferów wychodzących i importu za 2022 r.

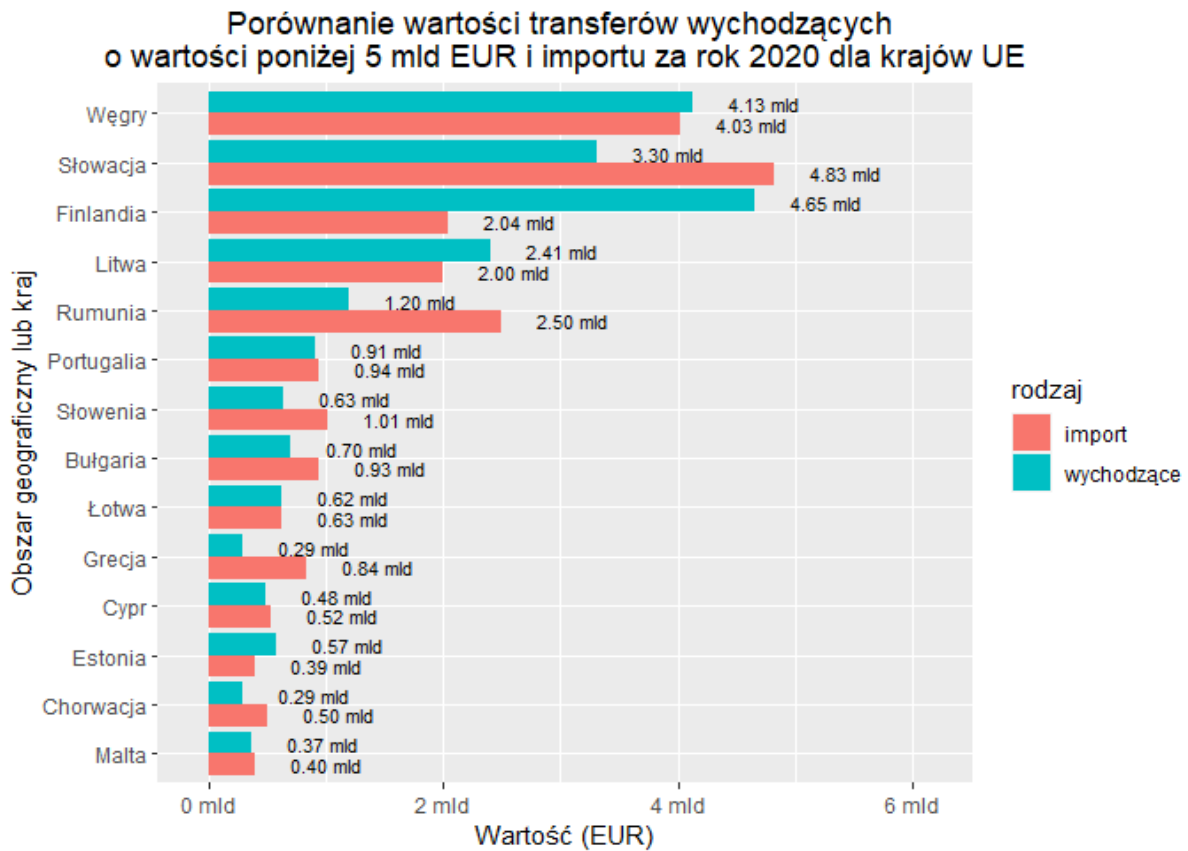
Z przedstawionych danych wynika, że głównymi państwami oraz obszarami, z których przychodzą transfery ponadprogowe są niezmiennie Unia Europejska, Wielka Brytania, USA oraz Szwajcaria. Ponadto analiza ww. informacji wskazuje na znaczną nadwyżkę transferów nad dokonany importem, w przypadku niektórych krajów. Szczególnie wysoka różnica jest w przypadku Wielkiej Brytanii. Możliwym wyjaśnieniem takiego zjawiska jest napływ środków pieniężnych wysyłanych przez osoby fizyczne poza obrotem gospodarczym (np. pracujące za granicą), sprzedaży okazjonalnej poza obrotem gospodarczym, dokonywanej przez podmioty nie rejestrujące transakcji w systemach celnych lub w inny sposób nieobserwowanych przez narzędzia opisane w metodologii sporządzenia Rocznika⁷. Mogą one dotyczyć również przepływu środków związanych z dokonywanymi na terenie Polski inwestycjami. Zaskakuje natomiast znaczna nadwyżka importu nad transferami w przypadku Chin, Rosji oraz w mniejszym stopniu Turcji. Niewyjaśniony jest również powód zmiany pojawienia się nadwyżki importu nad transferami wychodzącymi w kierunku Unii Europejskiej jako całości w latach 2021-2022.

Wykres 19 – Porównanie wartości transferów wychodzących o wartości powyżej 5 mld EUR oraz importu do krajów Unii Europejskiej za 2020 r.

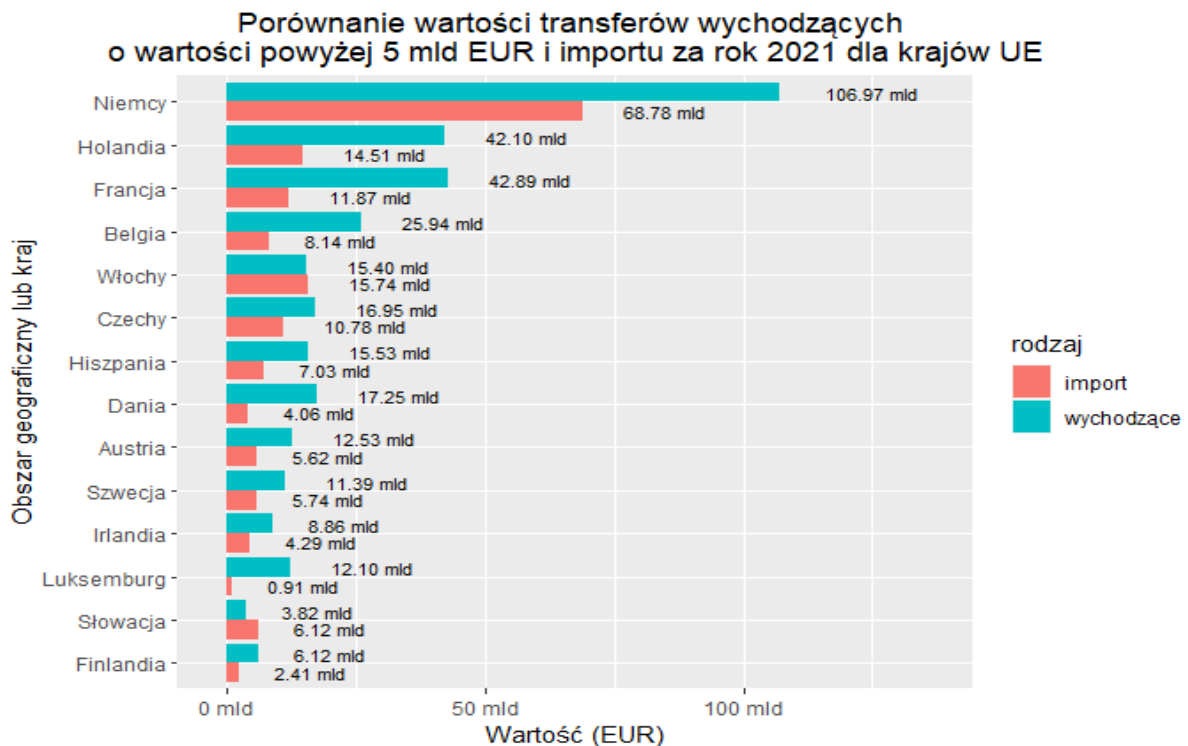

⁷ Rocznik Statystyczny Handlu Zagranicznego 2021, Statystyczny Handlu Zagranicznego 2022, str. 7-16,

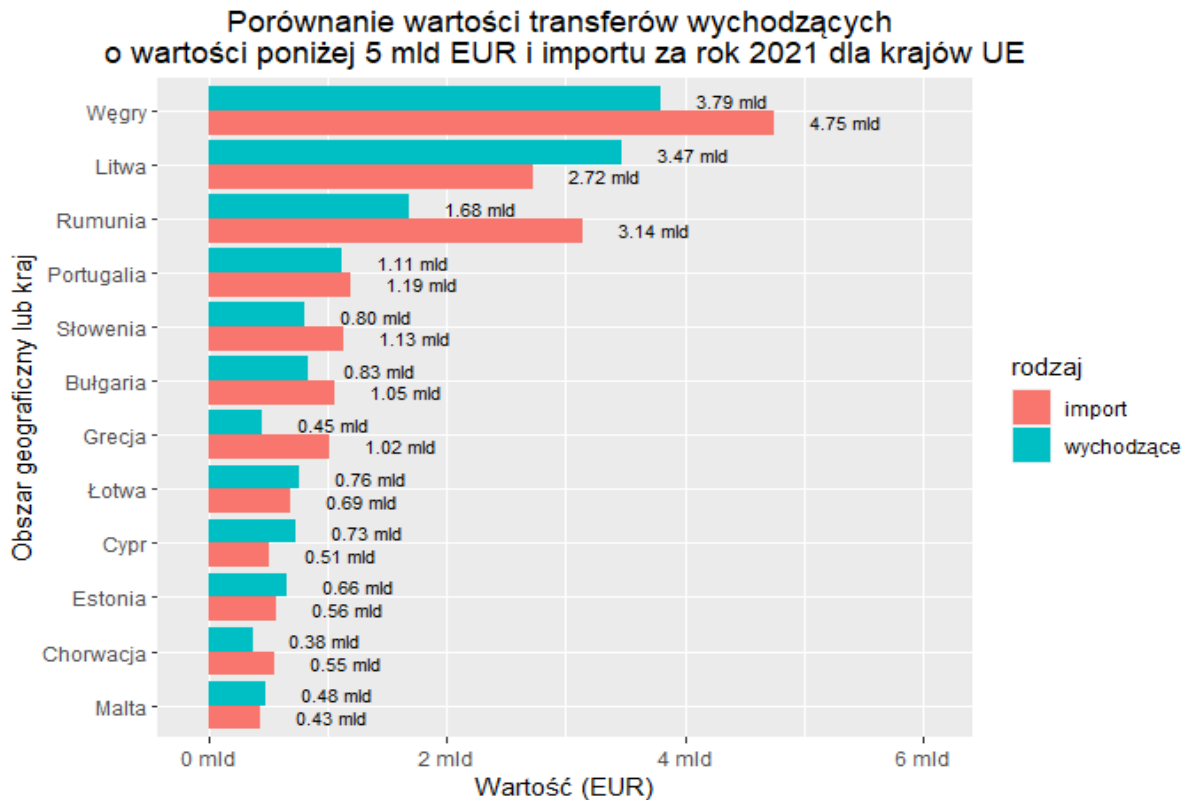
Wykres 207 – Porównanie wartości transferów wychodzących o wartości poniżej 5 mld EUR oraz importu do krajów Unii Europejskiej za 2020 r.

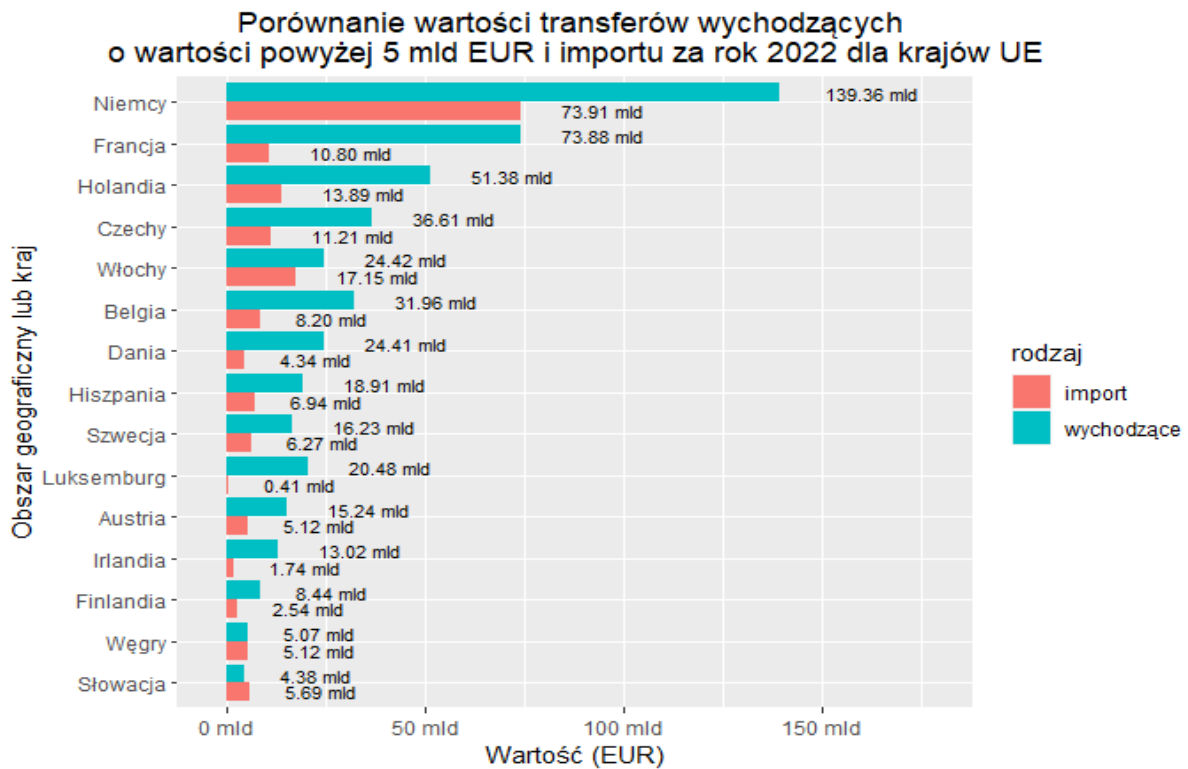
Wykres 218 – Porównanie wartości transferów wychodzących o wartości powyżej 5 mld EUR oraz importu do krajów Unii Europejskiej za 2021 r.

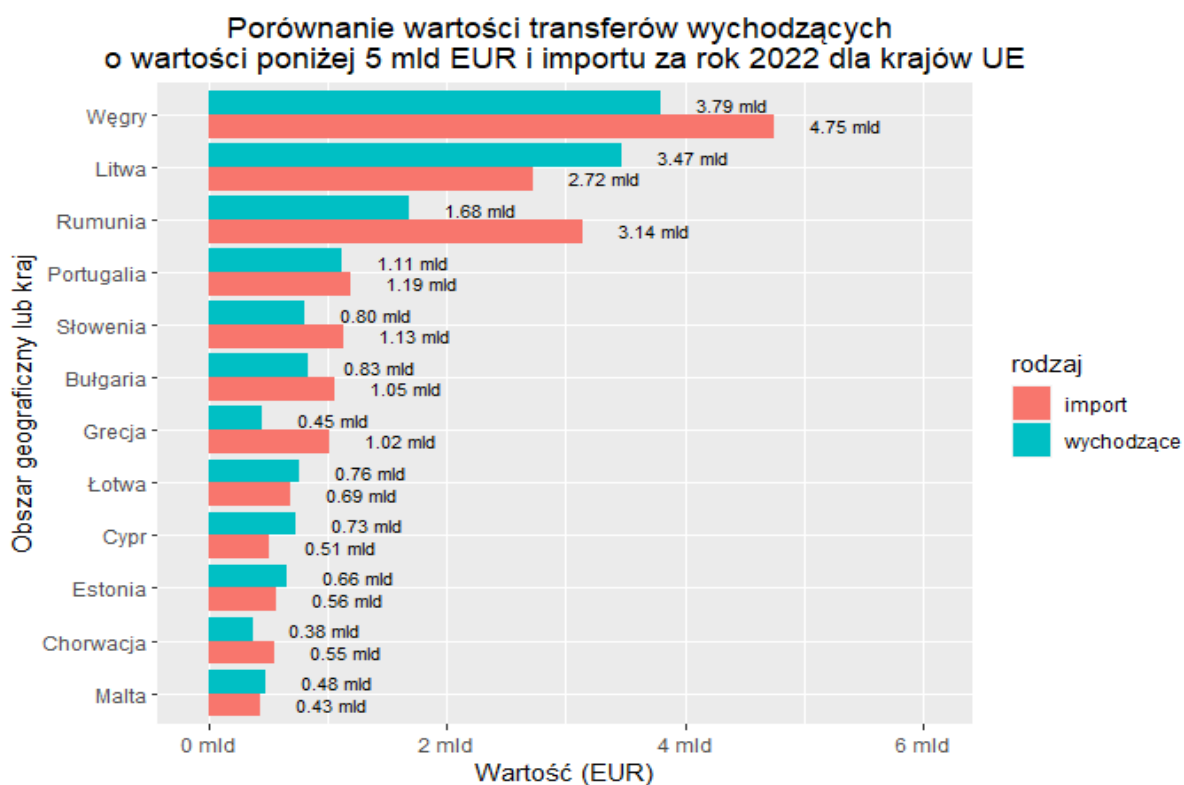
Wykres 229 – Porównanie wartości transferów wychodzących o wartości poniżej 5 mld EUR oraz importu do krajów Unii Europejskiej za 2021 r.

Wykres 2310 – Porównanie wartości transferów wychodzących o wartości powyżej 5 mld EUR oraz importu do krajów Unii Europejskiej za 2022 r.

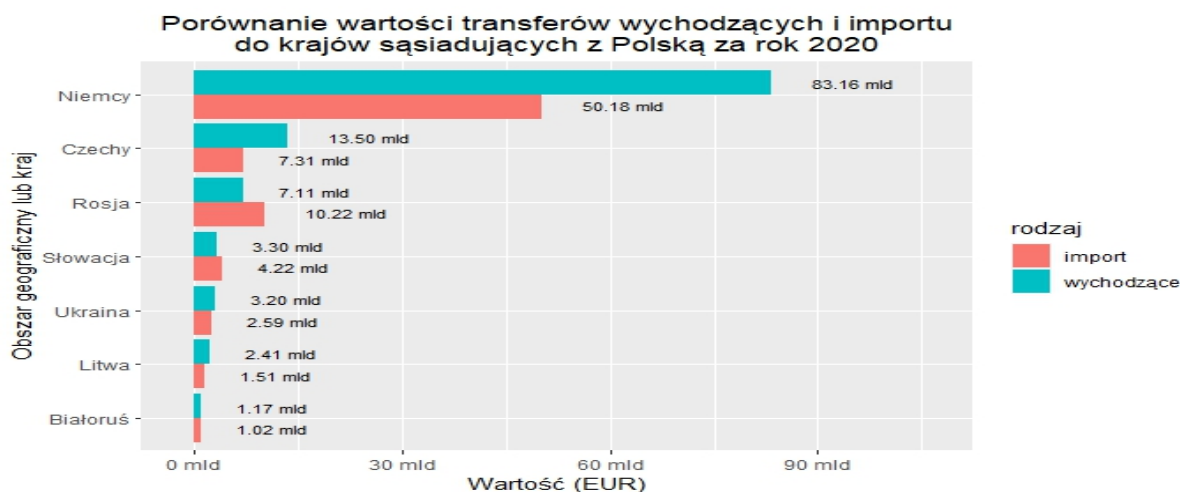

Wykres 2411 – Porównanie wartości transferów wychodzących o wartości poniżej 5 mld EUR oraz importu do krajów Unii Europejskiej za 2022 r.

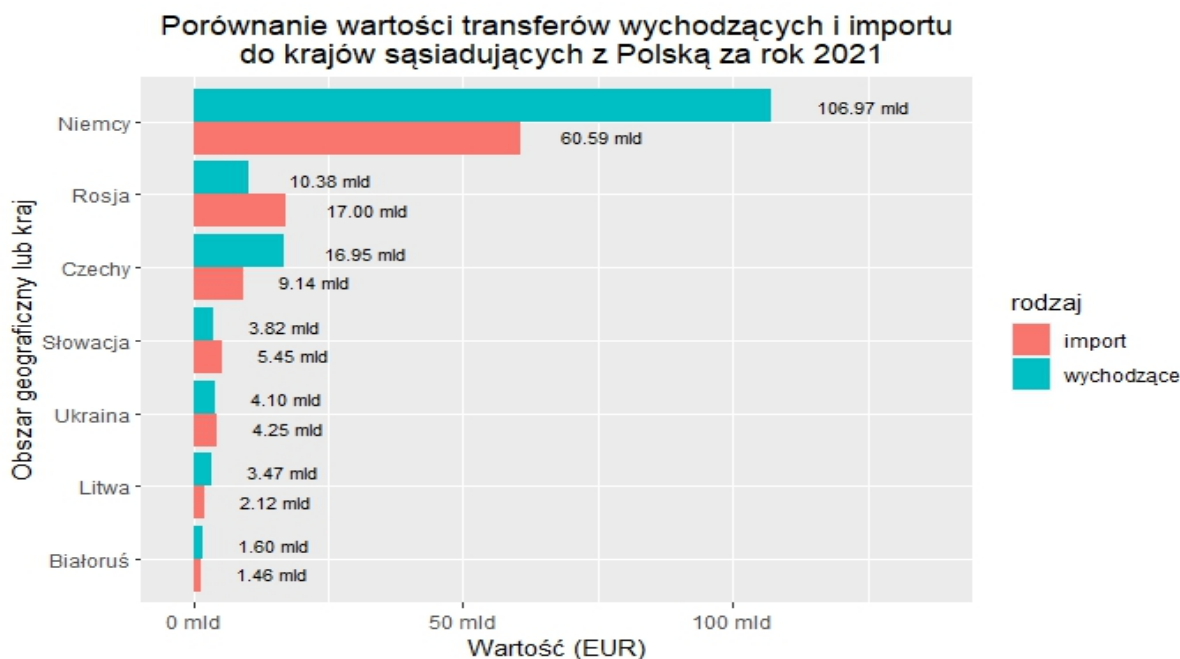
Opisane powyżej nadwyżki wartości transferów wychodzących nad importem towarów, pozostają aktualne również w przypadku obrotów z krajami Unii Europejskiej. Nieodmiennie w wymianie handlowej dominują Niemcy, Francja i Holandia. Dodatkowo da się zauważyć, że o ile różnice w wartości transferów pomiędzy Holandią i Francją nie są znaczne, o tyle Holandia odpowiada za większą wartość importu. Jednocześnie dane potwierdzają szczególną pozycję Luksemburga na w polskich obrotach handlowych. Kwoty transferów wychodzących są znaczne, przy jednoczesnym znikomym imporcie towarów z tego państwa.

Wykres 2512 - Porównanie wartości transferów wychodzących i importu do krajów sąsiadujących z Polską za 2020 r

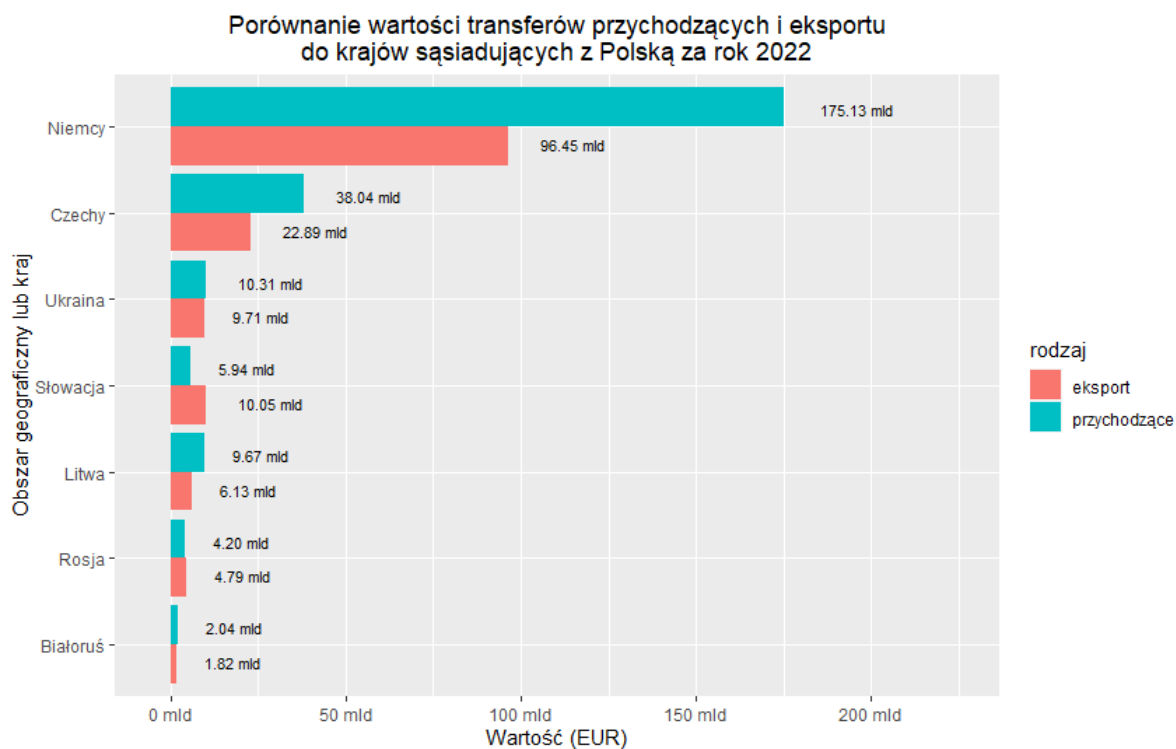

Wykres 2613 - Porównanie wartości transferów wychodzących i importu do krajów sąsiadujących z Polską za rok 2021 r.

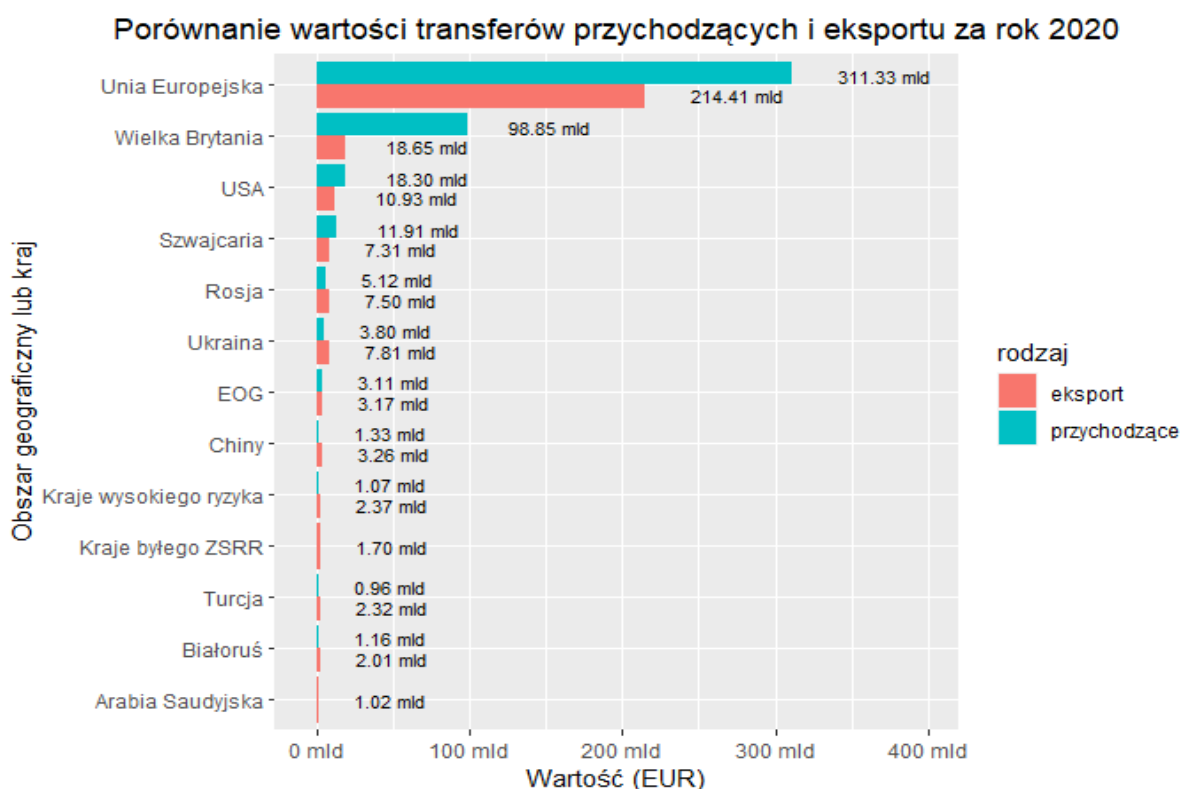

Wykres 2714 - Porównanie wartości transferów wychodzących i importu do krajów sąsiadujących z Polską za rok 2022 r.

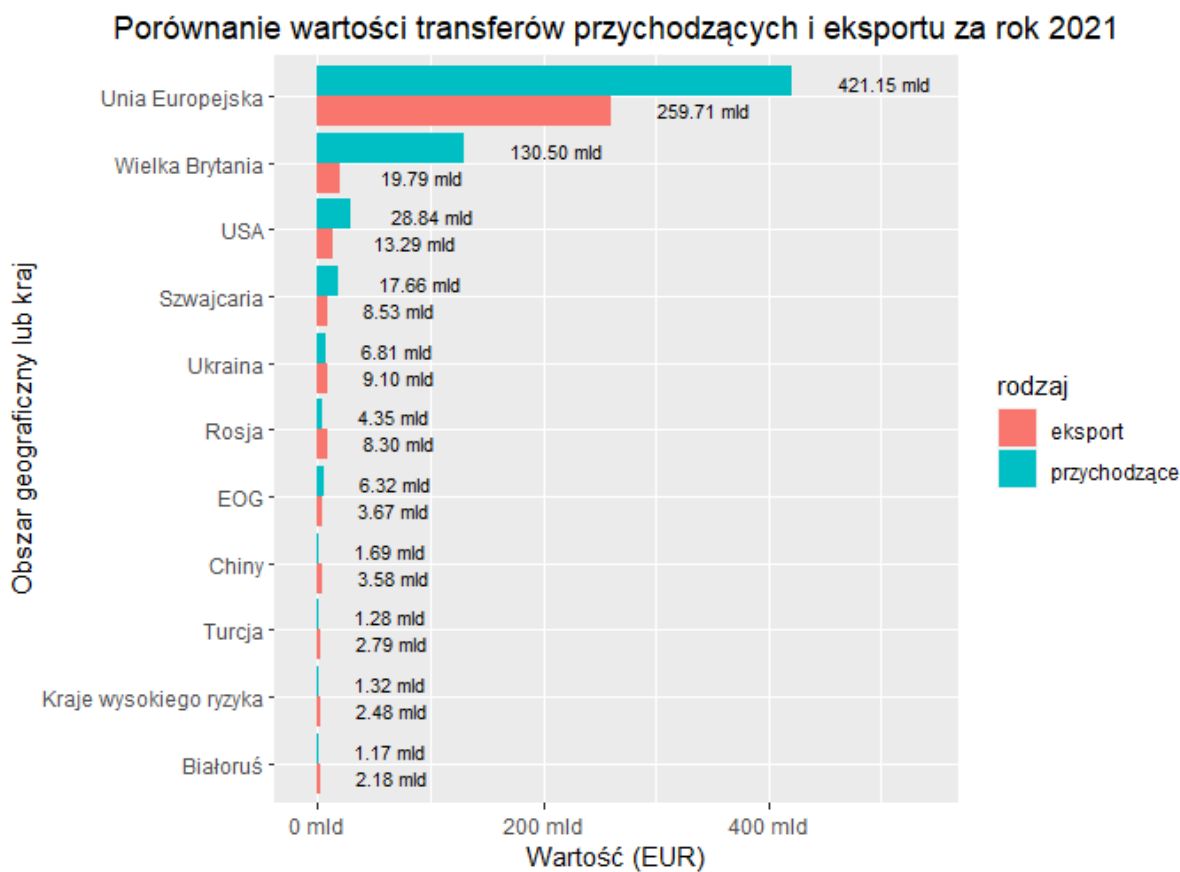

Powyższe wykresy powtarzają dane wskazane powyżej. Wyraźnie widać dominującą pozycję Niemiec. Zaznacza się jednocześnie równowaga w wartości transakcji i dokonanego importu w relacjach z Ukrainą.

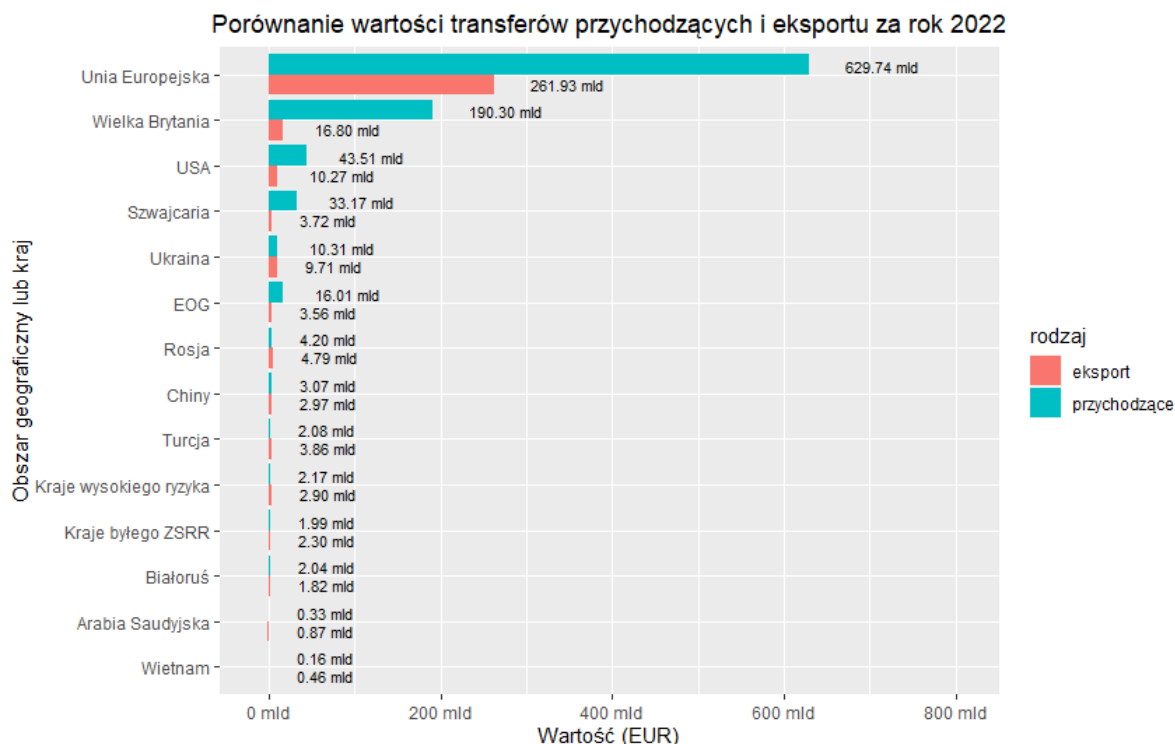
Wykres 15 - Porównanie wartości transferów przychodzących i eksportu za 2020 r.

Wykres 2916 - Porównanie wartości transferów przychodzących i eksportu za 2021 r.

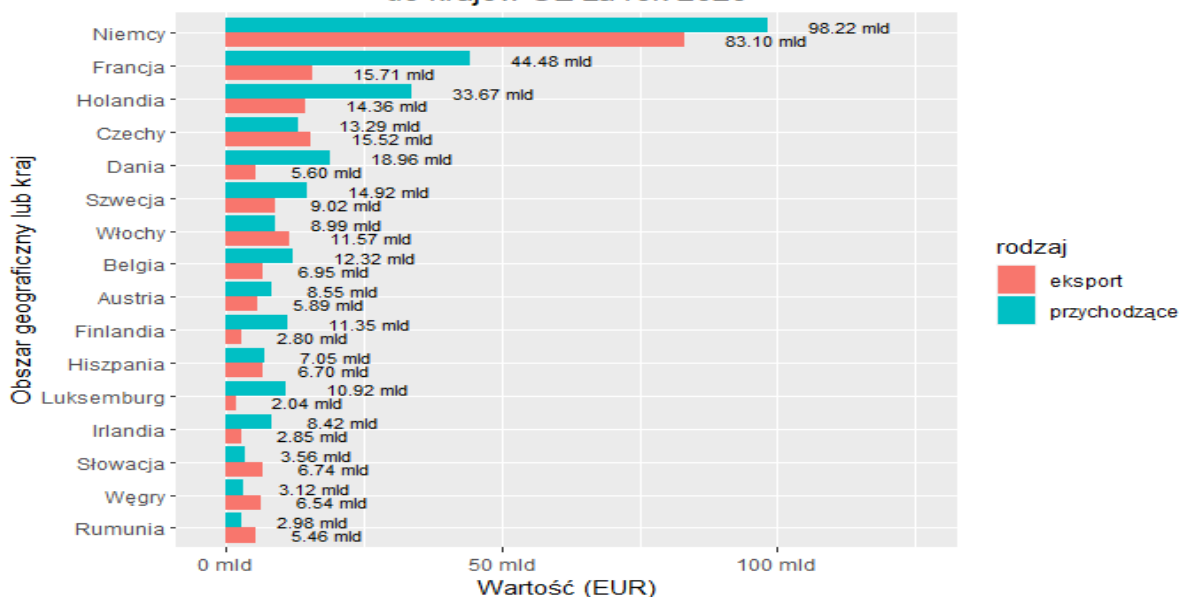
Wykres 30 - Porównanie wartości transferów przychodzących i eksportu za 2022 r.

Powyższe dane potwierdzają, że rozbieżność pomiędzy wymianą handlową a transferami stwierdzona na poprzednich wykresach, jest właściwa również dla porównania między transferami przychodzącymi a eksportem. Niezmienna pozostaje kolejność krajów o najwyższych obrotach, zaznacza się natomiast przesunięcie Chin na dalsze miejsce, co jest logiczne z uwagi na ujemny bilans handlowy Polski z tym państwem.

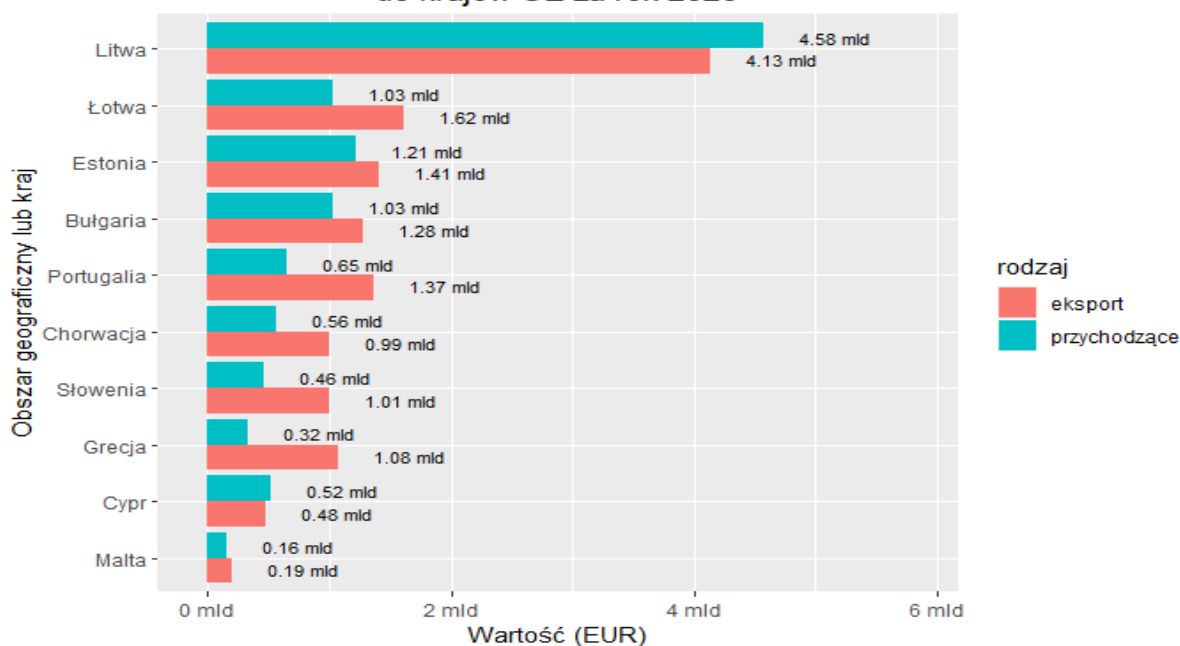
Wykres 3117 – Porównanie wartości transferów przychodzących o wartości powyżej 5 mld EUR oraz eksportu do krajów Unii Europejskiej za 2020 r.

Porównanie wartości transferów przychodzących powyżej 5 mld EUR i eksportu do krajów UE za rok 2020

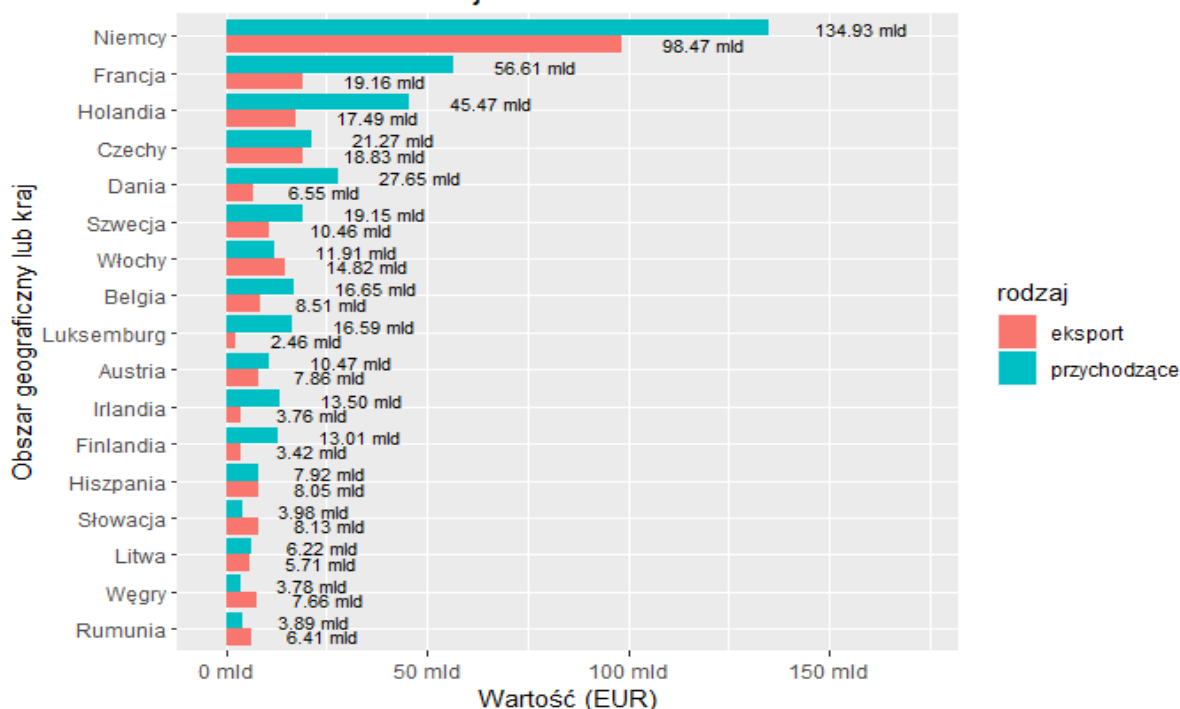
Wykres 32 – Porównanie wartości transferów przychodzących o wartości poniżej 5 mld EUR oraz eksportu do krajów Unii Europejskiej za 2020 r.

Porównanie wartości transferów przychodzących poniżej 5 mld EUR i eksportu do krajów UE za rok 2020

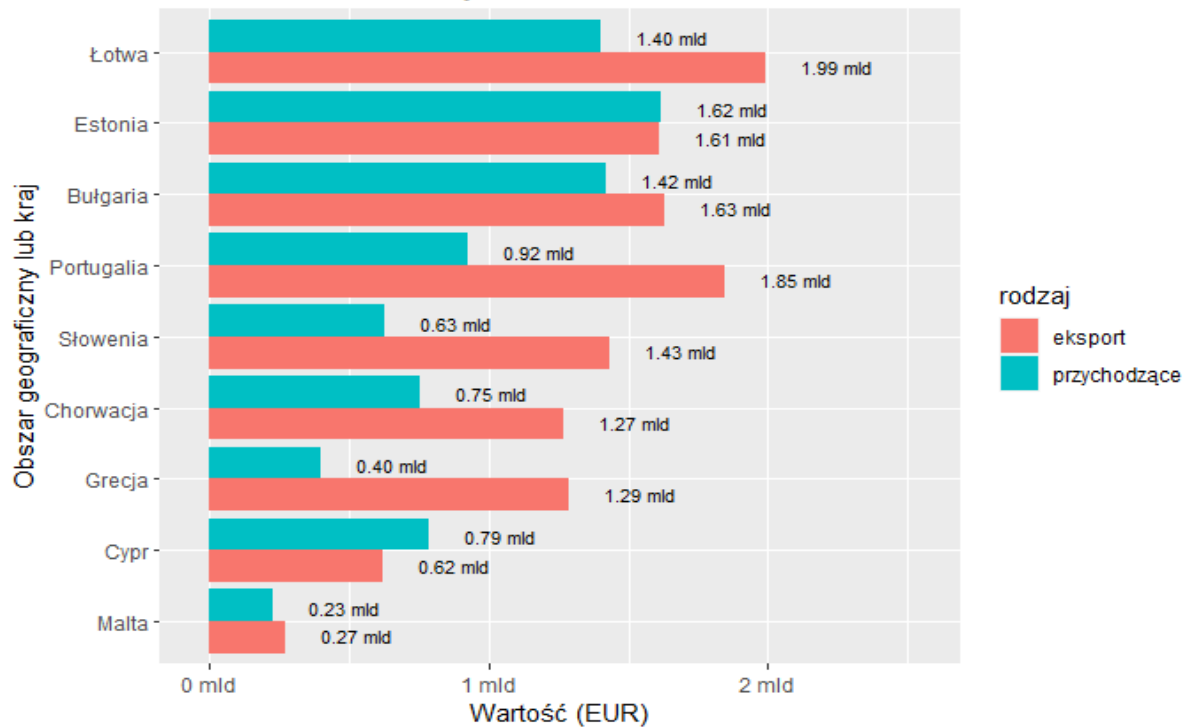
Wykres 33 – Porównanie wartości transferów przychodzących o wartości powyżej 5 mld EUR oraz eksportu do krajów Unii Europejskiej za 2021 r.

Porównanie wartości transferów przychodzących powyżej 5 mld EUR i eksportu do krajów UE za rok 2021

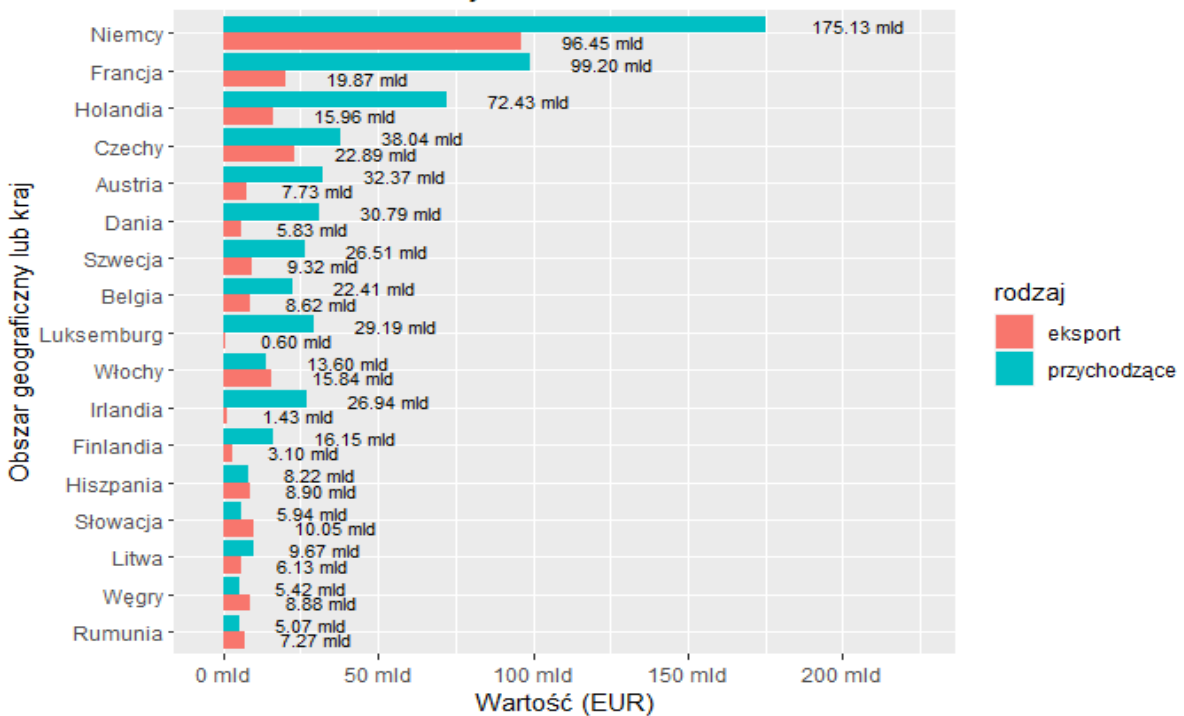
Wykres 34– Porównanie wartości transferów przychodzących o wartości poniżej 5 mld EUR oraz eksportu do krajów Unii Europejskiej za 2021 r.

Porównanie wartości transferów przychodzących poniżej 5 mld EUR i eksportu do krajów UE za rok 2021

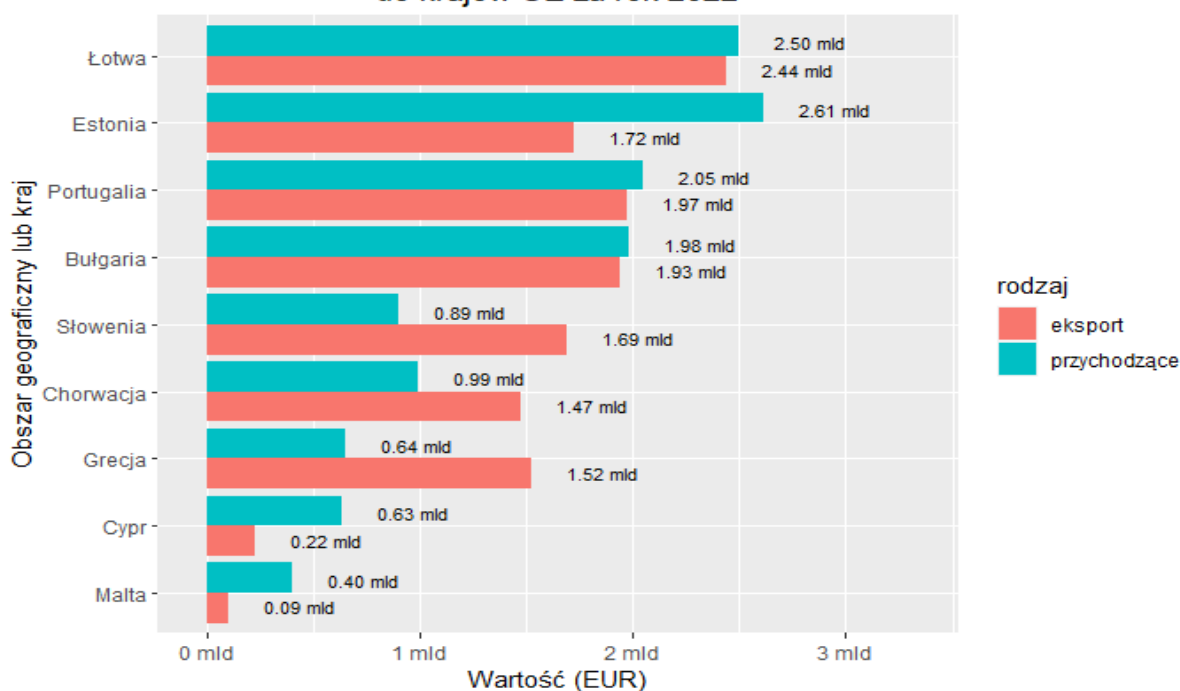
Wykres 18 – Porównanie wartości transferów przychodzących o wartości powyżej 5 mld EUR oraz eksportu do krajów Unii Europejskiej za 2022 r.

Porównanie wartości transferów przychodzących powyżej 5 mld EUR i eksportu do krajów UE za rok 2022

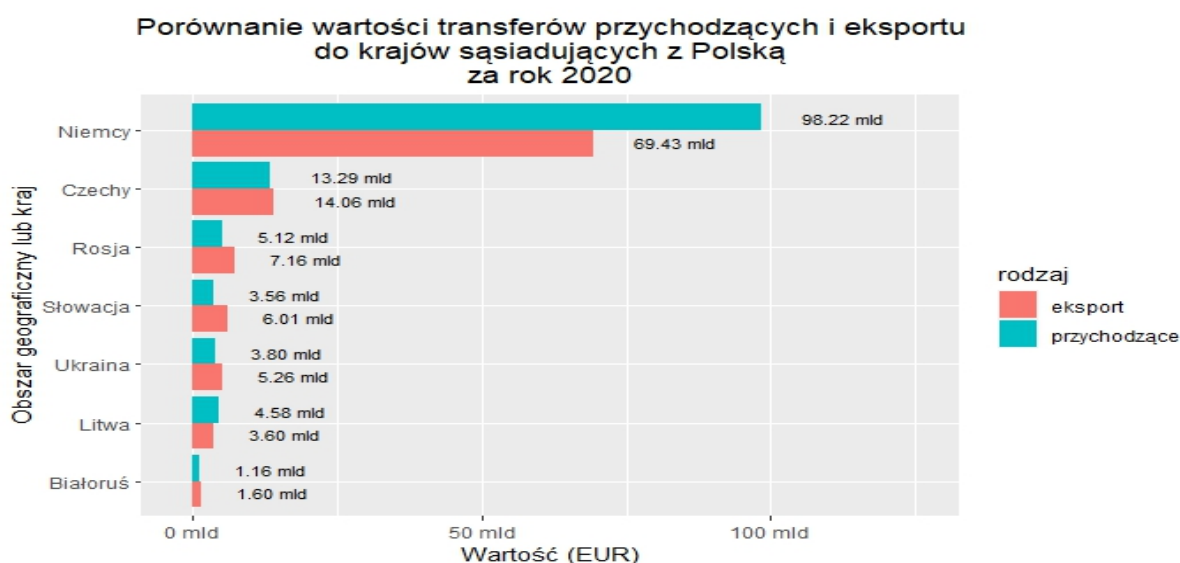
Wykres 36 – Porównanie wartości transferów przychodzących o wartości poniżej 5 mld EUR oraz eksportu do krajów Unii Europejskiej za 2022 r.

Porównanie wartości transferów przychodzących poniżej 5 mld EUR i eksportu do krajów UE za rok 2022

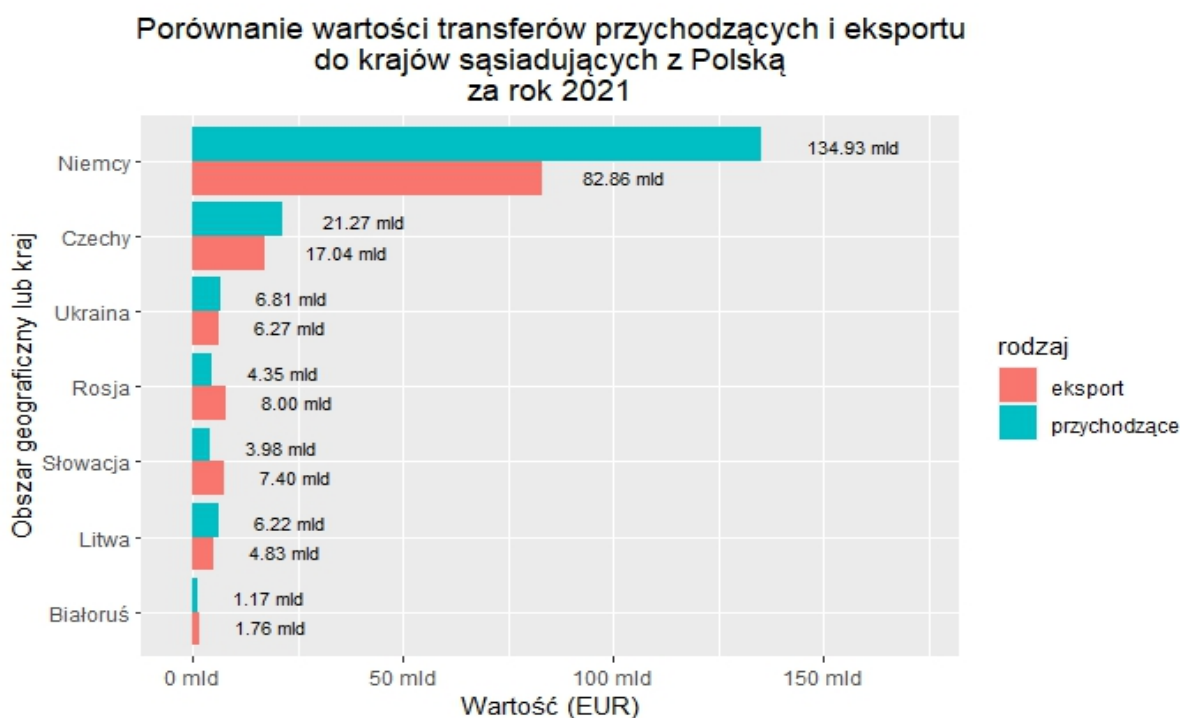

Porównanie wartości transferów przychodzących i eksportu dla wybranych państw UE ukazuje praktycznie dokładne odzwierciedlenie poprzednich wykresów. Różnicą jest wartość eksportu towarów m.in. do Węgier, Łotwy i Włoch, która przewyższa wartość dokonanych transferów przychodzących z tych krajów. Znacznie powiększa się różnica pomiędzy obrotem towarowym a wartością transferów z kierunku Luksemburga, co wymaga dodatkowej analizy i wyjaśnienia.

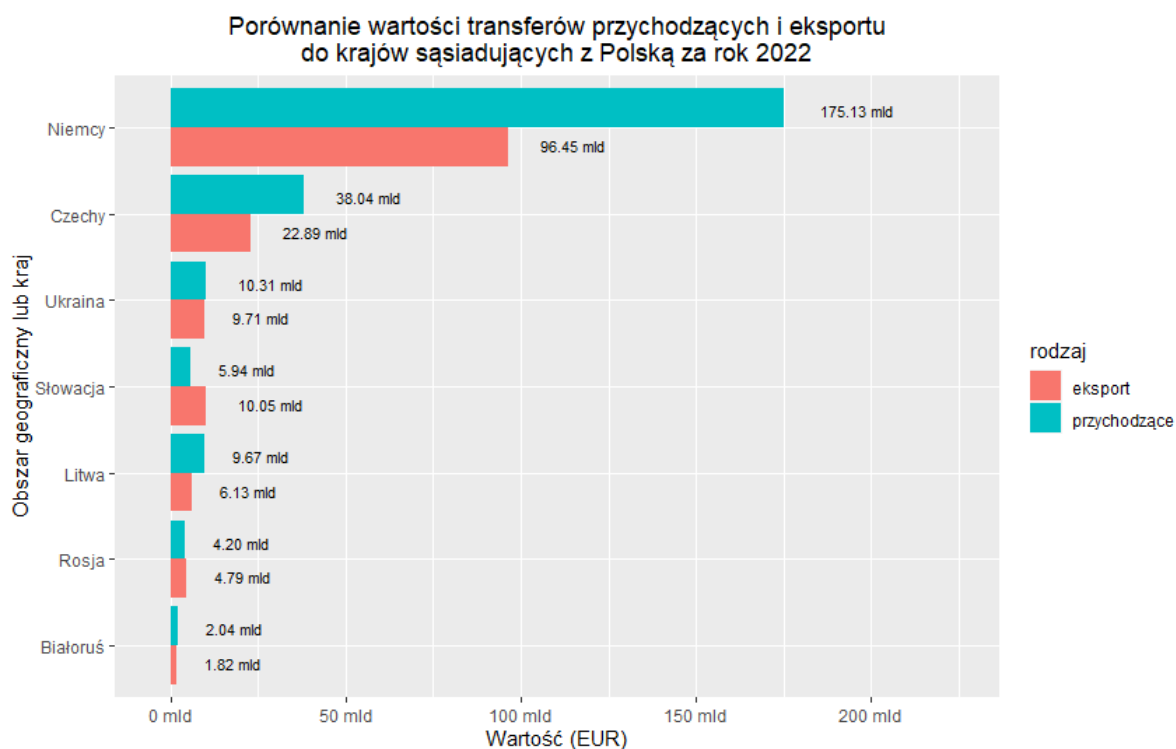
Wykres 37 - Porównanie wartości transferów przychodzących i eksportu do krajów sąsiadujących z Polską w 2020r.

Wykres 3819 - Porównanie wartości transferów przychodzących i eksportu do krajów sąsiadujących z Polską w 2021 r.

Wykres 39 - Porównanie wartości transferów przychodzących i eksportu do krajów sąsiadujących z Polską w 2022 r.

Z wykresów dotyczących porównania wartości eksportu towarów handlowych i transferów przychodzących z krajów sąsiadujących z Polską wynika, że Niemcy nieodmiennie górują w wymianie handlowej z Polską, a co za tym idzie również z tego kierunku dociera największa

wartość transferów przychodzących. Zauważyć można również, że w przypadku Słowacji i Białorusi zaznaczyła się nadwyżka eksportu nad otrzymanymi transferami.

Potwierdzam zgodność kopii z dokumentem elektronicznym:

Identyfikator dokumentu	7842598.29494333.19336339
Nazwa dokumentu	ANEKS_NR 3 FINAL3.pdf
Tytuł dokumentu	ANEKS_NR 3 FINAL3
Sygnatura dokumentu	IF10.033.1.2023
Data dokumentu	2023-11-27 10:38:32
Skrót dokumentu	6FB41175D670D2E24F45210D683A1A233125C2 D6
Wersja dokumentu	1.3
Data podpisu	2023-11-27
Sygnatariusz	Magdalena Rzeczowska
Rodzaj certyfikatu	Certyfikat kwalifikowany podpisu elektronicznego
	EZD 3.116.9.9.
Data wydruku:	2023-12-04 23:10:37
Autor wydruku:	Pajewska Anna